

De Wervelwind

Jaargang 3 No 22

2008.05.12.022

Van Gybland Oosterhoff

British propaganda
Newspaper dropped
over the Netherlands by
the RAF. Year 3 number
22. Propaganda number
H7.

DE
Wervelwind

MR. DR. HORACE HUBO ALEXANDER
VAN GYBLAND OOSTERHOFF-KAMER
Voortrekkers-Universiteit
PRETORIA

MAANDBLAD VOOR VRIJHEID, WAARHEID EN RECHT

No. 22 Juni-Juli 1944

Verspreid door de Geallieerde Luchtmacht

OP 6 Juni, 's avonds om 9 uur, riep Koning George VI zijn volkeren op tot het gebed in de volgende woorden: „Opnieuw wordt van ons iets meer geëischt dan moed en uithoudingsvermogen; wat wij noodig hebben is een herleving van den geest en een nieuw onoverwinnelijk besluit. Wij en onze Geallieerden zijn er zeker van, dat wij strijden tegen het kwade en voor een wereld, waarin goedheid en eer den grondslag mogen vormen van ieders leven in elk land. Wij, die in ons Vaderland blijven, kunnen ons het beste indenken in verdrukt Europa's lijden door gebed, waardoor wij tevens het besluit kunnen versterken van onze zeelieden, soldaten en vliegers, die thans uitgetogen zijn om de gevangenen te bevrijden.”

(2)

Het “ONNEEMBARE” genomen

DE grootsche operatie, waar bezet Europa zoo lang en smartelijk op heeft gewacht, is in eersten aanleg gelukt. In 24 uur werden breede stukken van den onneembaar verklaarden Atlantischen Muur veroverd; in drie weken tijds verkregen Britten en Canadezen niet alleen zoo stevig voet aan den vasten wal, dat het Geallieerde Expeditieleger nimmer meer in zee geworpen kon worden, maar de Amerikanen isoleerden in een gedurfde manoeuvre bovendien het schiereiland van Cherbourg en verpletterden de sterke forten-gordel rond deze zeevesting. Daardoor werd een beschutte haven verkregen, die een opbouw van strijdkrachten mogelijk zal maken van een dergelijke sterkte, dat de afloop van den slag om Frankrijk nu reeds in beginsel is beslist.

Het brandende en smeuende Normandië is namelijk slechts het schroepunt, waarin de saamegebundelde stralen wereldmacht samenkomen, nadat zij gevallen zijn door het brandglas Groot-Brittannië, de basis van den aanval. Waar het om gaat, is de groote wereldmacht achter het nu nog kleine front; deze zal de beslissing brengen. Wie zich in vogelvlicht vanuit het bruggehoofd eerst over het Kanaal naar Engeland en dan over den Atlantischen Oceaan Westwaarts begeeft, die ziet een schouwspel van macht, zoals de wereld-historie nog niet heeft gekend. Vanaf de Normandische kust strekt een breede brug van duizenden en duizenden schepen zich uit over het Kanaal naar de havens van Engeland. Dag en nacht blinken de seinalampen over het water; dag en nacht vaaren de konvooiën in statige rust heen en weer, heen met materiaal en troepen, terug met gewonden en gevangenen.

Dan achter het Kanaal, Engeland zelf, heden het grootste legerkamp ooit in West-Europa opgebouwd. En vanuit Engeland strekken nieuwe, aardomgordelende bruggen

aan schepen zich uit naar de Vereenigde Staten en de Britsche Dominions, opnieuw veilig bewaakt door andere Geallieerde slagvloeten en vliegtuigen, omhoogschietend van hun moederschenen. Wat in Normandië strijdt, is maar een fractie van de strijdmacht, die in Engeland staat opgesteld en naar Engeland toestroomt, ter versterking van deze en ter uitvoering van nieuwe ondernemingen, elk op zijn tijd, elk op zijn plaats, onwrikbaar passend in het geweldige patroon, waarvan de Duitschers het machtig weefsel niet kennen en slechts met schrik kunnen vermoeden.

Ruim vier jaar geleden riep Goebbels uit: „De democratie is met de zon van Duinkerken ondergegaan”. Ja, een bepaald soort zorgeloze en versplinterde democratie was inderdaad met de zon van Duinkerken ondergegaan; maar de ware democratie werd juist in den langdurigen nacht der nederlagen geboren. Sommigen zullen zich wellicht nog afvragen, waarom het vier lange jaren heeft moeten duren tot deze geweldige Geallieerde macht werd gebruikt; waarom bezet Europa zoo lang moest hongeren naar dat heet-begeerde Westelijk Front. Vele dingen worden thans openbaar, die tevoren duister moesten blijven. Churchill in het bijzonder verdient de waardeering, die hem voor alles toekomt, omdat hij onbekommerd om het dringend en begriepelijk geroep om een Tweede Front, rustig door gegaan is samen met de Geallieerden, met het opbouwen van de kracht, die er achter moest zitten, wilde de eerste stoot gelukken. Deze kracht, een combinatie van kwaliteit en kwantiteit, was pas kort geleden op de noodzakelijke hoogte. (Zie het artikel „De Voorbereidingen”). Wij kunnen ons in dit hoofdstukje echter niet enkel bepalen tot den strijd in het Westen. Er zijn intusschen nog andere vlammen

teekenen geschreven aan den muur van Duitschland's zekeren ondergang. Wat Hitler, de Pruisische traditie van Frederik den Groeten en Bismarck getrouw, zijn volk beloofde te zullen vermijden, is juist werkelijkheid geworden: de oorlog op twee, neen, op vijf fronten. Toen in het Westen de eerste dapperen borsthoog door het water op den Atlantischen Muur toewaadden, was in Italië de Duitse macht, die maanden lang bijkans onwrikbaar scheen, reeds gebroken. In de lucht werden de verpletterende bombardementen voorgezet, waarbij Amerikaanse vliegtuigen nu vanuit Italië en Engeland naar de Sowjet-Unie en terug vliegen. In Wit-Rusland ontkenen de Rode Legers het tot nu toe krachtigste van hun waarlijk grootsche offensieven, dat als een orkaan tekeer ging in het kaf der Duitse legers. En binnen de Vesting Europa vliegen nu ook in Frankrijk de volkslegers den gehaten indringer naar den strot.

Ook voor Nederland zal wellicht het uur slaan voor daadwerkelijk aandeel in den strijd. Voor alle Nederlanders geldt uitdrukkelijk dit: Steunt het ondergrondse werk op alle mogelijke manieren; allereerst door zorgvuldig te zwijgen over alles, wat den vijand tot voordeel zou kunnen strekken, een gebod, waar helaas nog eens uitdrukkelijk op gewezen moet worden. Het herbergen en voorthelpen van onderduikers is voorts meer dan ooit nationale plicht. Niet alleen het lijden, maar ook het actief verzet der volkeren zal ingaan tot de geschiedenis.

Want West-, Oost-, Zuid-, Lucht- en Verzetsfront vormen tezamen de vijf vingers van de wrekende hand, die zich langzaam maar meedoogenloos sluit rond den strot van de nazi-tyrannie!

De Redactie.

(3)

MARLBOROUGH'S grootte erfgenaam

DE donderslag van 6 Juni is, in logischen zin, het resultaat van een breed strategisch plan, dat Churchill 4 jaar geleden ontwierp; een plan, waar hij zich met koppige overtuiging aan vastklampte toen het nog slechts een visionaire droom scheen; een plan, dat hij voortstuwde naar de verwezenlijking met een wilskracht en doorzettingsvermogen, slechts gericht op dit eene doel, ongeacht gevaren en nederlagen, ongeacht druk van buitenaf en luide kritiek van uit Engeland zelf. De 4000 schepen en 11.000 vliegtuigen, die op 6 Juni en volgende dagen een reusachtig Anglo-Amerikaans-Canada-leger naar Frankrijk vervoerden en daar beschermden, waren vier jaar geleden het visioen van één man. Toendertijd durfden slechts enkele van zijn ministeriele collega's het aan; en nimmer zou het werkelijkheid geworden zijn zonder zijn onverschrokken geloof en scheppende wilskracht.

In Churchill's boek „World Crisis”, een panorama van den oorlog, komt een passage voor, welke op bijna angstwekkende wijze het groote strategische patroon uitspiegelt, dat hij in dezen oorlog heeft gevolgd, en dat in de gebeurtenissen van 6 Juni zoo duidelijk aan het licht treedt. Indirect beantwoordt deze passage tevens veel van de kritiek, die de laatste drie jaar geuit is over Churchill's oorlogsbeleid. In de betreffende passage geeft hij allereerst een beschouwing over de strategie, waardoor Groot-Brittannië's „verloren generatie” tusschen 1915 en 1918 achtereen-volgens opgeofferd werd te Loos, aan de Somme en te Passchendaele; de strategie, die uit het „allerkostbaarst metaal” van het mannelijk deel der natie achtereenvolgens „half voltooid en slechts half geslepen wapens schiep, die ge-

bruikt en gebroken werden, zoodra zij waren gevormd, en dan weer verworpen om te worden vervangen door andere, even onvolmaakte wapens.”

Dan volgt de zin, die de sleutel vormt tot alles wat er de laatste vier jaar gebeurd en niet gebeurd is, met den grootschen climax van deze dagen tot slot: „Veronderstel, dat het beste Britsche Leger, dat we ooit gehad hebben en dat aan de Somme werd opgeofferd, behouden gebleven ware; dat het zich geoefend en tot volle kracht ontwikkeld had tot aan den zomer van 1917; tot er een 3000 tanks gereed waren; tot een overweldigende artillerie in het veld kon worden gebracht; tot een wetenschappelijke methode van voortdurend oprukken was ontworpen; kortom tot het apparaat gereed was — had er dan, niet met één duizelingwekkenden slag een beslissend resultaat bereikt kunnen worden?”

In dezen eenen zin ligt het patroon verborgen van de groote strategie van dezen oorlog. Ditmaal was het veel moeilijker uit te voeren dan toen het geval geweest zou zijn, omdat toendertijd voortgebouwd kon worden op den grondslag van een defensieve overwinning (den slag aan de Marne), terwijl wij ons ditmaal omhoog moesten worstelen vanuit de diepte van een verpletterende nederlaag dadelijk bij het begin. En de ware crisis van dezen oorlog ligt in de verschrikkelijke periode van wachten en zweogen, die thans voorbij is.

Velen hebben het toppunt van Churchill's leiderschap meenen te aanschouwen in de uitputtende weken na Duinkerken en den val van Frankrijk, toen hij op onsterfelijke wijze den wil der natie vertolkte om zich nimmer te geven. Maar het oordeel der geschiedenis zou wel eens anders

kunnen luiden indien zij het smeden van de Geallieerde strategie als Churchill's grootste daad bestempelt. Want wat zou er gebeurd zijn, indien hij er niet in geslaagd was om de Vereenigde Staten en de Sowjet Unie voor zijn plan te winnen, zoodat Amerika besloot om den voorrang te verleen aan den strijd in Europa terwijl de Sowjet Unie zich schikte in het wachten „tot het apparaat gereed was”? Nu is Churchill's uur ook het uur van Roosevelt en dat van Stalin.

Wellicht zal het nageslacht eveneens als Churchill's hoogste daad zijn leiderschap van Groot-Brittannië beschouwen gedurende den langen tijd van wachten. Want wat was er moeilijker dan om een natie in het gareel te houden, die dikwijls ongeduldig aan de leidseis rakte en evenmin in staat was om het schijnbaar nietsdoen te begripen in een periode van tegen-slagen, vernederingen en stijgend gevaar? Rond hem stond een volk, dat veel verduren kon; maar bovendien troepen van alle Geallieerde naties, die jaar in jaar uit de verveling moesten verdragen van oefenen en nog eens oefenen. Een enkeling ontwierp het plan; doch de menigte voerde het uit.

Wij zijn het soms niet eens geweest met sommige aspecten van Churchill's binnenlandsche en buitenlandsche politiek. Ook in de toekomst zal dit het geval kunnen zijn. Maar vandaag achten wij het ons een eer om den grooten erfgenaam te begroeten van den grooten Marlborough, die temidden van erger rampen dan er neerdaalden op de hoofden van een Job of een Koning Lear, toch nimmer zijn geloof en zijn greep op de gebeurtenissen verloor.

(Hoofdstuk uit de „Observer” van 11 Juni 1944)

(4)

DE MAN, DIE ZIJN VISIOEN WIST TE VERWEZENLIJKEN

DE VOORBEREIDINGEN

In de vertaling van een hoofdartikel uit het Engelse Zondagsblad *Observer* (afgedrukt op blz. 4) wordt de groote idee uiteengezet, welke van het begin af aan het bevrijdingsplan beheerschte: het scheppen van een drievoudig instrument, bestaande uit in elkaar grijpende strijkrachten te land, ter zee en in de lucht, van een dergelijk overwicht en een zoo groote vuurkracht, dat de nederlaag van den vijand menschelijkerwijs verzekerd scheen. Voor dit instrument gered was, en alle daarmee samenhangende technische en wetenschappelijke problemen waren opgelost, kon en mocht niet worden toegeslagen. Een grootsch maar roekeloos avontuur, met de daaraan verbonden kans op mislukking, zou bezet Europa in een des te dieper ellende hebben gestort en de bevrijding vele jaren hebben verschoven. Dat de Duitschers zooals uit hun propaganda blijkt, daar op

speculeerden, bewijst enkel maar de juistheid van Churchill's zienswijze, welke in bezet gebied tijdens de verschrikkelijke en angstige periode van gespannen en telkens weer teleurgesteld afwachten vanzelfsprekend niet altijd op haar juiste maar verborgen waarde kon worden gewaardeerd. De artikelen in dit historische nummer zullen het echter voor den lezer begrijpelijk maken, dat de inval in het Westen niet eerder plaats kon hebben dan op het daarvoor uitgekozen tijdstip.

Lang voor het aanvalsinstrument gereed was, werden echter de plannen opgesteld. Het eerste schema voor den terugkeer van het Britsche Expeditieleger naar het vasteland werd reeds ontworpen in 1940 op een conferentie tusschen Churchill en Vloot-Admiraal Sir Roger Keyes, toentertijd Chef Gecombineerde Operaties. Er werd een speciale staf gevormd, waaraan

in 1941 na de raids op punten aan de Noorsche kust, vele experts werden toegevoegd. Vroeg in 1942 bestond de opgave bij een oefening van het Staf-College uit de heroering van het schiereiland van Cherbourg. Na een bezoek van Generaal Marshall, die als Chef van den Amerikaanschen Legerstaf naar Engeland kwam, werd een nieuw plan ontworpen, dat ten slotte onuitvoerbaar bleek, daar de beschikbare krachten nog te gering waren. De bloedige raid op Dieppe bewees, dat geen geslaagde aanval op het vasteland mogelijk was zonder een voorafgaand verpletterend vlootbombardeement. Toentertijd kon de Britsche Vloot haar groote eenheden niet voor de Franse kust brengen zonder hen bloot te stellen aan mogelijke vernietiging door de toen nog krachtige Luftwaffe. Voor het aan land zetten der bevrijdingslegers en de verzekering hunner doorlopende

(6)

Generale repetitie op 23 Mei j.l. van de bespreking van het Europeesche vasteland, door Geallieerde parachutisten, in tegenwoordigheid van Churchill en Eisenhower.

bevoorrading, waren daarnaast vloten noodig aan landingsvaartuigen en vrachtaandrijvers van grootere omvang, dan de Geallieerden toentertijd bezaten. De bouw van voldoende vrachtschepen eschikte als begeleidende maatregel bedriving van het toen nog scherpe U-boortgevaar. Behalve de bouwplannen moest er dus een dubbel strategisch plan worden uitgevoerd: strijd om de beheersching van zee en lucht.

De beheersching der zee, thans zoo volkomen, dat de Geallieerde invasievloot bijna zonder verliezen Normandië bereikte, werd verkregen in jarenlang strijd. Beheersching der lucht vereischte niet alleen den opbouw der eigen luchtvloot, maar tevens de vernietiging van het vijandelijk productie-apparaat, waardoor behalve de Luftwaffe, ook de wapeniging van het Duitse landleger zwaar werd getroffen. Het stijgend effect van den luchtvoorstrijd blijkt duidelijk uit de volgende cijfers over het afgeworpen gemiddelde bomgewicht in tonnen per maand: 1940 — 1.000; 1941 — 2.600; 1942 — 4.800; 1943 — 16.000; Januari-Maart 1944 — 42.000; April 1944 — 83.000; Mei 1944 — 122.000. In opeenvolgende golven bombardeerde de Geallieerde Luchtmacht, waarin het aandeel der Amerikanen steeds grooter werd, de volgende groote objectieven: 1. Het kolen- en staalgebied van de Ruhr.

2. De wapenfabrieken, havens en petroleumraffinerijen van en bij Hamburg en Berlijn. Nadat voorts in West-Duitsland bijna de helft der totale vijandelijke industrie-capaciteit getroffen was, werden 3. de Duitse luchtvaartfabrieken als hoofd-doel gekozen, waarna 4. de aanval zich voornamelijk richtte op het vijandelijk verkeer. (Natuurlijk loopen deze fases, zeer schematisch voorgesteld, gedeeltelijk door elkaar heen).

Volgens een zorgvuldig uitgewerkt systeem begon de laatste fase op 7 Maart van dit jaar met een bombardement op een van de 82 voornaamste spoorwegcentra

tusschen de Vogezen en de Belgische Noordgrens, welke voor den inval in het Westen vernietigd moesten worden. Na 87.900 dag- en nachtvluchten, waarop 32.600 ton bommen werden geworpen, waren 50 van de 82 centra totaal vernield, 8200 goed als vernield en 17 zwaar beschadigd. Het geheele verkeer met ten westen en ten noorden van Parijs was bij het begin van de Geallieerde landingen lamgelegd. Daarnaast werden 9 van de 10 spoorbruggen over de Seine vanuit de lucht vernield. Het gevolg was, dat de vijand niet in staat was versterkingen en voorraden naar de kust te brengen, behalve over de wegen ten zuiden van Parijs, terwijl hij voor steenkool aangewezen was op de voorraden in Zuid-Frankrijk. Behalve de bruggen over de Seine werden in Noord-Frankrijk en België nog 29 andere belangrijke spoor- en voetbruggen gekraakt. Ook de kust werd niet vergeten. Van de 12 zware batterijen langs het invalgebied werden er 5 in elkaar gegooid en de overblijvende 7 dusdanig beschadigd, dat zij weinig of niets uit konden richten, toen de landing begon. Om den vijand in verwarring te brengen geschieden de bombardementen over een uitgebreid gebied; er vielen meer bommen buiten het invasiegebied dan in het gebied zelf.

Opbouw van het leger.

Slechts enkele punten kon kort worden aangestipt. De Britsche en Amerikaansche Expeditielegers werden van hoog tot laag geoefend in z.g. gevechtsscholen, waarbij op manoeuvres steeds met scherpe munitie werd geschoten, terwijl de condities van een werkelijk slagveld zoo getrouw mogelijk werden nagebootst. Groote aandacht werd besteed aan de vorming van divisies lucht- en valsechermtroepen, die bij den aanval als vliegende voorhoeden hun onontbeerlijk nut hebben bewezen. Een belangrijk probleem was de keuze en aanleg der z.g. „rangeerterrinen“, de doorgangskampen

(8)

in Zuid-Engeland, waar de expeditielegers voor den aanval moesten worden ondergebracht. Om geheimhouding te verzekeren was men eerst van plan de geheele burgerbevolking uit de in aanmerking komende gebieden te evacueeren. Het bleek echter, dat de burgers in dit gebied dusdanig bij de oorlogsinspanning waren ingeschakeld, dat de evacuatie van minstens een half miljoen burgers meer problemen zou hebben geschapen dan er werden opgelost. Men zou dan immers gedwongen zijn geweest om b.v. de dokwerkers, spoorwegarbeiders, electriciens etc. alle door soldaten te vervangen. Groote kampen in het watermeer, dichtbevolkte Zuid-Engeland vereischten echter het leggen van vele kilometers waterleiding en riolen. Om een idee te geven: voor één kamp van ong. 2500 man moesten worden gebouwd en aangelegd: 2500 m. waterleiding, 300 m. riool, 500 tenten, 24 hutten, 5400 m. elektrische kabel en 20.000 m² verhard parkeerterrein.

Transport naar de rangeerterrinen

Voor het vervoer van manschappen en materiaal naar de rangeerterrinen en de geheele bevoorrading daarna werd een speciaal spoorboek in cijfer- en lettercode vervaardigd. Dit stelde een half dozijn officieren, in burger spoorwegambtenaren, in staat om vanuit een geheim ondergronds hoofdstation het vervoer van elken soldaat, elke patroon, en elke tank dwars door Groot-Britannië te regelen. Het doorgaan van een paar code-letters over een speciaal telefoonnet was voldoende om b.v. een trein met bepaald materiaal in Schotland in beweging te zetten en haar prioriteit te verleenen over het geheele net tot aan de Engelsche zuidkust. Het troepenvervoer begon op 26 Maart. In twee maanden tijds vervoerden 1000 speciale treinen 230.000 man plus 12.000 ton bagage; 800 bijzondere treinen brachten in meer dan 30.000 goederenwagens de voorraden en

Amerikaansche Sherman-tanks voor een massa-oefening met hun 75m.m. kanonnen.

Ammunitionebanden worden gereed gemaakt voor de Spitfires op den achtergrond.

het zware materiaal over. Niet een van deze treinen miste zijn konvooi. Eens gebeurde het, dat een schip geladen was en dat de motoren weigerden. Het voer terug naar de haven en de lading werd op een ander vrachtschip overgebracht. Er was echter nog plaats voor 400 ton extra. Een depot op ruim 300 k.m. afstand ontving bepaalde instructies; er werd een locomotief te voorschijn getooverd, de machinist werd uit zijn bed gehaald en er flitste een speciaal codewoord langs de lijn om vrij baan te maken. Precies tien uur nadat het codewoord was uitgezonden stoomde een vrachttrein, geladen met de 400 extra ton, het havenstation binnen na een reis van ruim 300 k.m. Het schip heeft zijn konvooi ingehaald.

Het waterdicht maken van tanks

De raid op Dieppe bewees, dat tanks onder ongunstige omstandigheden niet „bedrijfsklaar” aan wal konden komen, zonder op speciale wijze waterdicht te zijn gemaakt. Daar de landing van 6 Juni nergens in een haven, doch overal door de branding heen plaats zou hebben, moest rekening worden gehouden met het feit, dat tanks op eigen kracht door 6 voet water heen moesten kunnen ploegen, terwijl hun vuurkracht intact moest blijven. Extra waterhoogte door golfslag moest bovendien in rekening worden gebracht. Na Dieppe waren 18 maanden van proefnemingen nodig om dit probleem op te lossen. Dat bracht ons tot Februari 1944. Toen pas kon het procédé op de tanks en een ontzaglijk aantal pantser-, verkenning- en vrachtwagens worden toegepast. Alle pletterijen in Groot-Brittannië werden tot dit doel overgenomen en doordat 280 fabrieken dag en nacht doorwerkten, kon het karwei in een vierde van den normalen tijd worden voltooid. Indien alle voor het waterdicht maken gebruikte stalen platen achter elkaar werden gelegd, dan zouden zij de 750 k.m. bedekken, die Londen scheiden van Berlijn; en afstand, waarvan de

eerste moeilijke etappe thans met succes is afgelegd.

Wetenschappelijke voorbereidingen

Maanden geleden landden aan aantal Britse natuurkundigen in het duister op het strand van Normandië. Hoe, dat kan nog niet worden onthuld. Zij kropen bijna een kilometer ver op hun buik over het strand met speciale instrumenten, die voortdurend hun positie registreerden. Zij kwamen terug met staaltjes aarde en zand van het gebied, waar de landingen zouden plaats vinden; hierdoor was het mogelijk speciale plannen te ontwerpen, die een belangrijk aandeel hadden in het succes van de landingen.

Tevens werden vele speciale verkenningstochten gemaakt om inlichtingen te verzamelen over de inundaties bij Carentan en over de constructie van hindernissen in het water, waar de Duitsers tot het laatste oogenblik op werkten. Het gevolg was, dat men in Engeland al deze hindernissen, met de daaraan bevestigde explosieven kon namaken, om proeven te nemen op welke manier de moeilijkheden het best overwonnen konden worden. Ondanks het slechte weer en de vrij hoogen golfslag, die eenige verliezen aan landingsboten veroorzaakten, werd het grootste deel der hindernissen, waar de Duitsers hoog over hadden opgegeven, volgens het trainingsplan op de modellen onschadelijk gemaakt.

Luchtverkenning

Een officier kan niet werken zonder kaarten. Het invalplan van het Geallieerde Expeditieleger in een gebied, dat door den vijand sinds 1940 hier en daar geheel is veranderd en omgewoeld, is gebaseerd op nieuwe kaarten verkregen door luchtfotografie. Het Londense dagblad „Evening Standard” zeide, dat trouwens 85 procent van wat hier van den vijand bekend is, op luchtfotografie berust. Alleen om Parijs en omgeving en de streek van de Loire te fotograferen, waren 1800

vluchten noodig, van drie uur elk.

Generaal Arnold, bevelhebber der Amerikaanse Luchtmacht, zegt, dat men de dwarsslagers van een spoorweg kan tellen op foto's, genomen met tele-objectieven vanuit een vliegtuig, dat op 10.000 meter hoogte vliegt.

Deze toestellen worden op het oneindige ingesteld en derhalve fotografeeren zij dingen, die de fotograaf zelf niet kan zien. Maar dan komt de foto-afdeeling erbij te pas. Zij interpreteert wat de fotograaf heeft „geschoten”. Deze moderne toestellen maken het camoufleren van een gebouw volkomen nutteloos. Kleur-camouflage is eveneens nutteloos geworden door het gebruik van kleurenfilters en infra-rood-film, die het verschil aantoonen tusschen het bladgroen in groene verf en het natuurlijke groen van gebladerte. Dit heeft het mogelijk gemaakt door de camouflage heen spoorlijnen, ammunities-opslagplaatsen en batterijen te herkennen. Het gebeurt, dat er op een film een knap gecamoufleerde batterij of vliegtuig voorkomt. Terwijl de film nog nat is, worden deze details op de kaart aangegevend, en minder dan een uur nadat de foto's genomen zijn, brengen de bommenwerpers daar dan een bezoek.

De lezer heeft thans, naar wij hopen, een oppervakkigen indruk gekregen van het werk, dat verzet moest worden voor het Geallieerde apparaat toe kon slaan. Nimmer mag vergeten worden, dat het besprengen van een zwaarversterkte kust vanuit zee de moeilijkst denkbare militaire taak is. Productie, verkeer, slagvlooten, koopvaardij, luchtescadriilles en legers moesten worden samengepast in schema's, waarin een onnaauwkeurigheid het geheel in de war zou kunnen sturen of minstens noodlottig vertragen. Dat de door Hitler afgedankte „oude” en „verslachte” democratiën tot de uitvoering van dit plan in staat waren, bewijst de levenskracht van een ideologie, die niet rusten zal tot de totalitaire tyrannie voorgoed is verslagen.

(10)

De landingsvloot vaart uit

KAPITEIN ter zee Grenfell is aan boord van een oorlogsschip ooggetuige geweest van de groote landing in Normandië en geeft daarvan de volgende beschrijving:

Maandagmorgen stak de geweldig vloot vanuit Engeland in zee. Zij bestond uit een Britsch en een Amerikaansch eskader. De Amerikaanse schepen zetten koers naar het Westelijk gedeelte van Normandië, de Engelschen namen het Oostelijk gedeelte voor hun rekening.

Bij een dergelijke operatie komt in de eerste fase alles op de Marine neer, want de troepen moeten precies op de goede plaats aan land worden gezet. De oorlogsvloot moet bij de overtocht voor de noodige dekking zorgen en het scheepsgeschut moet de mannen bij de landing zelf beschermen.

Het was niet de eerste maal, dat de Marine voor een dergelijke taak stond, maar dit keer was het probleem uiterst moeilijk, omdat deze landing niet zou worden gedaan aan de Middellandsche Zee-kust, waar men geen last heeft van het wisselen van het tij. Ljngs de kust van het Kanaal is er groot verschil in waterhoogte tusschen eb en vloed. Het was voorts bekend, dat de Duitschers overal mijnen hadden gelegd, en dat men te doen zou krijgen met zware hindernissen en verdedigingswerken.

De mijnevogers hadden misschien de zwaarste taak. Het is voor een mijnevogers buitengewoon lastig om te werken bij

stroomend getij. In dit geval kwam het er natuurlijk bijzonder op aan. De talloze vaartuigen, die hen volgden, moesten veilig landen en de meeste van die schepen zaten vol troepen.

Voor deze hoogst belangrijke operatie zijn natuurlijk de allerbekwaamste officieren van de Engelse Marine uitgezocht. Het Britsche eskader stond onder commando van Schout-bij-Nacht Sir Philip Vian, den held van de convooslagen bij Malta in Maart 1942.

Het eskader van Schout-bij-Nacht Vian lichtte het anker op Maandagmiddag en defileerde voor het vlaggeschip. Toen dat later ook zelf uitvoer, was het einde van het lange snoer grauwe schepen aan geen van beide kanten te zien.

Terwijl het vlaggeschip langzamerhand de eerste vaartuigen inhaalde, begon er tekening te komen in de formatie, die zich een weg baande over het woelige water-vlak. De mijnevogers, grootendeels behoorende tot de Engelse vloot, veeilden een twaalfal banen vrij voor de Britsch-Amerikaanse eskaders, en over deze zeelanen kwamen de schepen aandansen. Om ongeveer half acht kwamen een paar van onze slag-schepen opdoemen; zij begonnen tegen ons te knipperen met hun zoeklichten.

Alles was prachtig in orde, behalve het weer, want het woei veel te hard voor de kleine scheepjes. Drie weken lang was er geen wolke aan de lucht geweest, en nu, net op het kritieke oogenblik, liep het ons

tegen. Er stond een stevige bries, en de wolken hingen laag. Er heeft inderdaad wel een zware verantwoordelijkheid gerust op hem, die te beslissen had, op welken dag de invasie moest beginnen.

Eindelijk viel het donker. Het werd één uur, twee uur, drie uur, en nog altijd verstoorde geen enkel geluid de nachtelijke stilte.

De mijnevogers hadden hun taak voltooid. Ze waren tot vlak onder de Franse kust recht op het strand af gevaren, zonder dat ze gehinderd werden door den vijand.

De invasievloot bewoog zich gestadig voorwaarts over de duidelijk gemarkeerde schoongeevede zeebanen. De eerste teekenen, dat de vijand lont rook kwamen van ver weg, over stuurboord, klaarblijkelijk uit de buurt van Cherbourg.

Om half vier begonnen er heele boeketten fakkels in de lucht op te stijgen. En toen begon er ook leven te komen op andere punten. Ergens in de buurt waar de Amerikanen zouden landen, kon men elk oogenblik de scherpe lichtflitsen van groote bommen zien, en soms ook den rossen gloed van een brand tegen den donkeren hemel.

Toen begon het afweervuur te werken bij Le Havre en Kaap Antifer. Een tijdlang werd de nachtelijke hemel verlicht door het flitsen der kanonnen en het barsten van de vijandelijke granaten. Tegen dien tijd waren we dicht bij land gekomen. Het begon langzamerhand licht te worden en we konden nu de hooge kust bij

(11)

Nooit in de geschiedenis van den oorlog heeft een onderneming plaats gevonden, zoo grootsch van opvatting, zoo grandioos van omvang en zoo meesterlijk van uitvoering.—STALIN

Le Havre onderscheiden, waar naar het heette, verscheidene zware batterijen waren opgesteld. Door den kijker zag men de slagschepen *Ranillies* en *Waspine* en de monitor *Roberts* daarheen koers zetten, om ze de volle laag te geven. Ze zouden om 5.05 het vuur openen nadat onze vliegtuigen een rookgordijn hadden gelegd. Precies op tijd zag men het waterniveau van de grijze rookstroom opkomen. Vlak daarna schoot er een lange oranje steekvlam uit één van de kanons in een geschutstoren van de *Ranillies*. Een tweede lang teekende het silhouet van het vlaggeschip zich duidelijk af tegen den grijzen ochtendhemel.

Ongeveer tegelijkertijd kwamen onze escorte-jagers aanvliegen, waarvan verscheidene escadrilles voortdurend in de buurt zouden blijven. Terwijl we nog omhoog stonden te turen, begonnen de Duitsers met een schitterend raket-vuurwerk ergens in de buurt van Kaap Antifer. Nu openden de kruisers het vuur. Het was

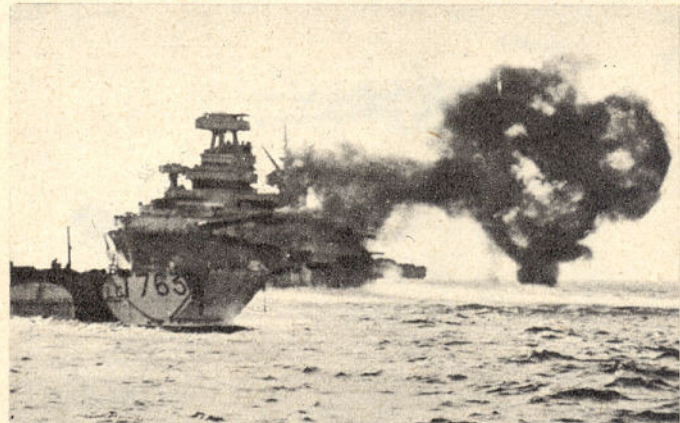
hun taak de kustbatterijen te beschieten en het landingsterrein dichtbij te dekken. Vlak daarna vielen de torpedojagers in.

Om kwart voor zes kwam een deel van de typische plaatboomde landingsvaartuigen voorbij. Het was nu licht, maar de lucht was betrokken, vooral in het zuiden en westen. — Precies boven het invasiegebied. Er hing een dikke zwarte wolk, en de harde westenwind joeg witte koppen op de golven. Dit betekende broerend weer voor de landingsstroepen. De groote troepschepen waren ondertussen bigedraaid en gingen voor anker; de landingschepen met tanks aan boord, kwamen er omheen liggen, wachtende op het oogblik, dat ze konden opstomen. Van onder de heele Noordderkim doken steeds meer schepen op; torpedojagers en korvetten speurden bedrijvig de heele omgeving af naar onderzeeërs.

Om half zeven begonnen de zwermen tank-transportchepen op te varen. Nu en dan vuurde de

vijand op sommige vaartuigen, maar het had niet veel te betekenen. Doch zonder ophouden bombardeerde de groote scheepsgeschut, en het doffe gedonder van de kanons rommelde langs den vijf mijl wijden cirkelboog, waarlangs de schepen zich hadden opgesteld.

Om kwart voor zeven kwam er een school landingsvaartuigen voorbij op weg naar het strand; de voorste waren toen al dicht onder den wal. Om 7.25 moesten ze het strand bereiken. Dit was het moment, waarop al het scheepsgeschut gelijktijdig met volle kracht begon te vuren. Kruisers en torpedojagers kwamen dicht achter de landingsvaartuigen opzetten. Tegen de dreigende regenlucht en den dikken rook van de kanonsalvo's bliksemde onophoudelijk de vlammen van het geschut. Met donderend geweld dreadden de salvo's tegen het strand, en de landingsvaartuigen met 'n kostbare lading van dappere mannen vervaagden in den vuilen rook.

Een Amerikaansch slagschip beschermt een landingsboot met zijn kanonvuur.

(14)

Landingsbooten in de branding

Door Matroos Michael Pearson

OVER den luidspreker van de brug komt de order „booten te water“ en de motorwinches beginnen te snorren. Zachtjes komen de landingsbooten in het water terecht. Ze svingen gevaarlijk, maar het komt voor elkaar met enkel een paar deuken in den boeg.

„Achtertalijs los“, zegt John.

„Alles los achter, mijnheer“, rapporteert de stoker. „In orde, losgooien, vooruit dan maar.“

De matroos haakt de blokken los. „Varen maar, schipper!“

De telegraaf rinkelt, en de boot komt in beweging. De mannen kijken naar de donkere massa van het troepschip dat langzaam in het duister van den nacht oplost. Recht vooruit zien ze een wit licht opflitsen.

„Da's de mijneveger“, zegt John tegen den majoor. „Mooi vak.“ bromt de majoor. „Ik voel me nu al half gaar.“

Ze hebben hun positie ingenomen en de landingsvaartuigen varen nu in twee rijen naast elkaar op. De boot van den flottieljecommandant stoomt aan bakboordzijde van John's landingsboot. Een seinlamp begint te flikkeren.

„Snelheid opvoeren, mijnheer“, zegt de schipper.

„O.K.“, zegt John. „Wat is je koers?“

„Noord 30 graden West.“

„Klaar voor koersverandering, dan. Houd zooveel mogelijk aan op Noord 20 graden West. Het zal in dit weer om den drommel niet meevallen.“

Nauwelijks had hij dit gezegd, of er komt een nieuw lichtsignaal van de boot van den flottieljecommandant: „Houd je gereed om achter elkaar stuurboord uit te gaan.“

„Nieuwe koers over“, zegt John.

„Kalmpjes aan, we komen op het zeetje te liggen“, en de schipper trekt zijn roer om.

Juist als de telegraaf overgaat,

krijgen we een klap water over die ons allemaal doornat maakt. De soldaten in de boot beginnen te sputteren. „Verdikkelme, als het zoo doorgaat, gaan we naar den kelder“, zegt John. „Ga maar over op halve kracht. We moeten de schuit op zijn plaats weten te houden, ook al gaan we naar beneden.“

De telegraaf rinkelt opnieuw en ze kunnen nu nog net de machine hooren loopen. De boot slingerd zwaar en het overkomende buswater doet je nek pijn, waar je boordje er langs schuurt. Net of je met een bot mes hebt geschoren.

„Goddank, dat ik niet bij de Marine ben“, zegt de majoor en spuugt zout water. „Dat zal je ook niet zeggen, als je over een tijdje in Frankrijk afzetten“, antwoordt John. En dan: „Houd je klaar voor een beetje meer bakboord uit, schipper!“

„In orde, mijnheer.“

Ze hooren een zwaar geronk van motoren als er een golf bommenwerpers over hun hoofden voorbij denderd. „Ik hoop dat die jongens den mof in barreten gooien“, zegt de schipper als hij naar boven kijkt. „Ik ook.“, zegt John. „Daar kunnen we alleen maar plezier van hebben.“

Een andere golf bommenwerpers trekt over, en nog een, en nog een, en zoo gaat het twee uren achter elkaar door, totdat er zoo veel machines in de lucht zijn, dat je waarachtig niet meer weet wat er aan de hand is. „Lijkt wel een circus“, vindt de schipper die dol is op het paardenspel. „Maar laten we blij zijn, dat de lucht bewolkt is. Hoe gaat het met jou, Nobby?“

Dit laatste bromt hij in de „huistelefoon“ bij zijn elleboog. „Ik wou, dat ik thuis zat bij moeder de vrouw“, komt het antwoord.

„Houd je klaar om met de heele kolom bakboord te gaan, mijn-

heer“ zegt de schipper als de signaallamp van de boot van den flottieljecommandant over het duister begint te flitsen.

„In orde“, zegt John. „Houd West schep aan. Verdorie, wat 'n weer. Stuur maar liever een paar graad Noord ervan en houd die groepsboot als een arend in de gaten.“

Weer werkt de seinlamp van de boot aan bakboord. „Ga over op volle kracht.“

„Vol vooruit, mijnheer.“ De boot schiet voortwaarts. Het gedreun van de motoren wordt sterker. Weer komt er een zeetje over, en John voelt de nattigheid langs zijn ruggegraat naar beneden zakken en krijgt over zijn heele lichaam kippevel. „Het lijkt hier Schotland wel“, zegt hij en denkt aan de eindeloze herhalingsoefeningen, die ze daar hebben gehad. Het water zwaart links en rechts over de rollende en stampende boot heen en elke keer, dat er weer een laag komt, hoor je de soldaten zachtjes maar doordringend kankerden.

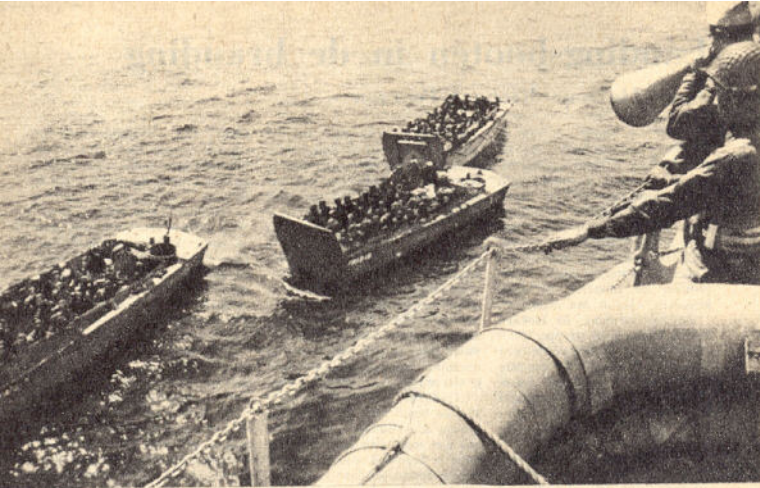
Blijf goed uit de buurt van dat blauwe licht“, zegt John. „Het betekent dat er een mijneveld is.“

In orde, mijnheer“, antwoordt de schipper en op dat oogenblik wordt de eerste soldaat ziek en gaat met een wit gezicht in de zee staan kijken. John voelt zich ook al niet zoo goed meer en vraagt zich af, of ie ook al zeeziek begint te worden.

Het valt niet mee om den mijneveger in de gaten te houden omdat zijn hekklicht voortdurend achter de golven verdwijnt. Van tijd tot tijd flitsen in den horizon licht op om soms as er een intense oranje gloed te zien.

Dan komt er weer een signaal van de groepsboot.

(15)

De landingsbooten zijn te water gelated en een marine-officier geeft door een scheepsrøeper een laatste bevel.

„Weer 'n nieuwe koers“, zegt John als hij het ziet, en dan draait de schipper zijn roer over stuurboord. „Koers Noord 10 graden West, maar je zal niet veel kans hebben 'n daar te houden. Probeer gelijken afstand met de groepsboot van den flottieljecommandant te houden“. Dan keert hij zich tot den majoor. „Het zal nu niet lang meer duren.“

Hij kijkt op zijn horloge. Het is drie uur. „Halve kracht nu“, zegt John als er weer een boodschap van de signaallamp komt.

Zij sturen nu recht op het strand van Frankrijk af en ze kunnen gemakkelijker de wit-gele flitsen van de kustbatterijen zien. De sterretjes van de ontplofende luchtdoelgranaten, de lichtspoorokogels van het lichtere geschut en de felle gloed achter het strand van iets,

dat geraakt is, doen de mannen een oogenblik vergeten dat ze op een woelige zee zitten en vlak voor het grootste avontuur van hun leven staan. Als ze naderbij komen worden de explosies van het kanonvuur luider en worden de monderschepen beter zichtbaar. Weer flist de seinlamp aan bakboord.

„Geef stuurboord roer“, zegt John. „We moeten een rondje draaien voor we kunnen landen.“

„Weer kijkt hij op zijn horloge. Kwart over drie is het nu. Vermoedelijk nog vijf minuten wachten. Hij heeft gelijk. Om 3 uur 20 geeft de groepscommandant het teeken, dat ze positie moeten gaan innemen. Dan draait de mijneveger er tusschen uit. Die heeft zijn werk gedaan.

„Verspreiden, mijnheer“, zegt de schipper, die de booten aan

bakboord in de gaten houdt. Hij zet zijn telegraaf op stop en wacht af, totdat de heele rij landingsbooten in linie komt te liggen, parallel met het strand.

„Langzaam vooruit“, seint de groepsboot en alle vaartuigen glijden langzaam op het land toe.

„Geef 'm er nog een paar klappen bij, anders zijn we onze plaats kwijt“, zegt John. „Begrepen mijnheer. Geef 'm d'r nog een paar bij, Nobby“, zegt de schipper in de „intercom“.

Opnieuw wordt „snelheid opvoeren“ geseind en de schipper zet de telegraaf nu op „halve kracht vooruit“.

„Koppen dicht“, zegt John. „We komen in de buurt“.

Alle harten kloppen een tikje sneller dan gewoonlijk want ieder weet, dat het er nu op aan gaat

(16)

komen, dat over een paar seconden het „uur U“ zal aanbreeken.

Het grijze licht van den dageraad breekt hier en daar door den nacht heen. Er is geen geluid meer te hooren, alleen het zachte gezoem van den motor en het breken van de golven op den boeg verstoren de stilte. „Heel langzaam, we gaan er nu op af“, zegt John. De schipper fluitster een bevel naar Nobby door de telefoon en het gezoem van de motoren verstomt. Er is iets onwezenlijks-angs in de atmosfeer. De donkergrijze schaduwen der landingsbooten glijden geluidloos op de kust toe. De spanning is haast voelbaar, de stilte lijkt geforceerd.

Plotseling wordt de rust fel verstoord door het gedonder van een kanon aan bakboord en een granaat ontploft op het strand, een 300 meter voor hen uit.

„Naar de hel met je, ze wachten op ons!“ roept John.

Dan beginnen op het strand machinegeweren te blaffen en de licht is vol van het gezoem van hun kogels. Soms tikken er een paar met een harden metaalklink tegen de wanden van de boot. Twee batterijen aan de kustlijn hebben nu het vuur geopend en hun granaten ontploffen langs het heele strand. Er worden ook weer vliegtuigen gehoord. De vurige flitsen en het gedreun van het zware geschut doen John even suizelen en hij moet de reeling vasthouden. Dan heeft hij zijn kop weer goed bij elkaar.

Een mortier in een van de booten aan bakboord schiet een rookprojectiel naar het strand. „Rookgordijn leggen“, beveelt John en „rookgordijn leggen“ herhaalt de man, die dat werkje zal opknappen. Even later puilt er een dikke rookkolom op, die de oogen doet prikkelen.

„Gedekt houden“, zegt John tot den majoor. En dan, tot den schipper: „Een beetje meer stuurboord“, waarop de schipper langzaam het roer ombloot. Vasthoudt die schuit, zoo, nu nog een beetje terugdraaien, anders gaat ie teveel stuurboord.

John zegt: „Stop“ en meteen haalt de schipper zijn telegraaf over. Dan klinkt er een zacht schurend geluid, wanneer de bodem van de boot het strand raakt.

„Deuren open“. De deuren klappen omlaag en de soldaten rennen, met den majoor aan het hoofd, het strand op. Een paar meters maar, dan laten ze zich plat op den grond vallen. Het lijken wel spookgestalten in den rook, die om hen heen kringelt. Een van de soldaten grijpt naar zijn zij en rolt om. „Deuren ophalen! Langzaam achteruit“. De motoren slaan een paar keer door, als Nobby wat meer toeren geeft om de schuit van het strand vrij te krijgen. Zuid 10 graden Oost, is de koers.

Ver van het strand verwijderd, passeeren ze een tweeden zwerm landingsbooten van een ander transportschip. Zelf moeten ze nu meer troepen gaan halen en alles nog eens opnieuw doen. Maar deze keer zal het gemakkelijker gaan, want er zullen bakens op het strand

zijn opricht en alle batterijen zullen dan vermoedelijk wel tot zwijgen zijn gebracht.

„Ga bakboord uit als je dat blauwe licht dwarsop hebt“, zegt John. Weer kijkt hij op zijn horloge. Het is al aardig licht en de booten aan weerszijden zijn nu duidelijk te onderscheiden. Een van hen geeft een boodschap door naar de groepsboot: een zeeman gedood. Automatisch neemt John de boodschap in zich op. Een zeeman gedood. Wel, zij hebben geluk gehad.

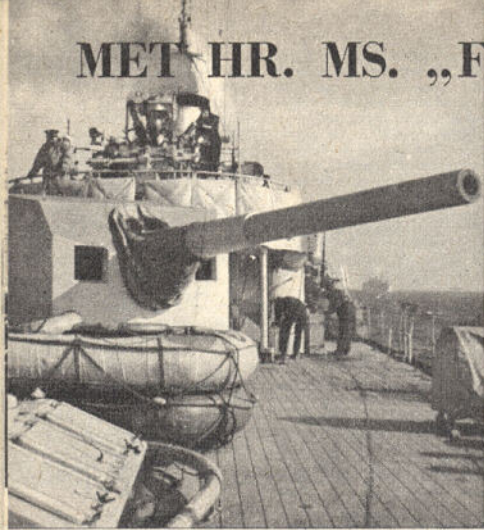
Op dat oogenblik flarden ver weg op zee, naar schatting een 20 kilometers terug, felle lichtflitsen de grauwe schemering uiteen en daveren talrijke machtige salvo's. Hoog in de lucht zommen zware projectielen op de kust toe waar, even later, op vele plaatsen de donder schijnt in te slaan. De marine is in actie gekomen!

(Uit „PICTURE POST“ van 24 Juni 1944)

Amerikaansche soldaten schouder aan schouder op weg naar Frankrijk. Krijgsgevangene Duitse officieren stonden verbaasd over den ononderbroken stroom van Geallieerde versterkingen.

MET HR. MS. „FLORES”

Door A. C. van Beers

verslaggever van de Koninklijke Nederlandsche Marine

„WEE GAAN den mof den laatsten slag op z'n bek geven.”

Duidelijker had de Commandant van Hr. Ms. kanonneerboot *Flores* de komende invasie niet kunnen aanduiden. Hij keek het verblijf rond, waar de bemanning dicht open gepakt stond om te vernemen waarom de *Flores* de bekende ankerplaats had verlaten. Er was geen uitbundigheid onder zijn mannen, maar het gegrijs waarmee deze korte en bondige aankondiging werd ontvangen, zeiden den commandant genoeg. Deze mannen wisten wat oorlog was, — niemand behoeft hen te zeggen wat een invasie betekende. Wie den strijd in de Middellandsche Zee heeft meemaakt, die roept niet zoo heel gauw Hoozee!

Maar het was een opluchting om te weten, dat het nu eindelijk ging gebeten.

... Wanneer de aanval begon zou de Nederlandsche vlag in de eerste linie te vinden zijn.

De *Flores* stoomde naar het rendez-vous. Om tien uur in den avond zou men een Britsch kruisereskader ontmoeten en zich daarbij aansluiten. Precies op het afgesproken uur kwamen de kruisers *Belfast* en *Diadem*. De strijd was begonnen. Duitzen vuurmonden bulderden, en loeiend boorden de granaten zich door de lucht, uitens berstend op de kust. De vernieuwde vuurmonden van de *Flores* voegden zich daarbij en slingerden hun 15 c.m. granaten op de vijandelijke stellingen.

„Vuur!” Als paarden werkten de stuksbemanningen. Nauwelijks waren de drie zware kanons afgevuurd of reeds tuimelden de meter-

tuigen. Daar gleden de grimmige silhouetten van machtige slagschepen, sneden destroyers door de golven, — Amerikanen, Britten, Fransen, Polen, de grootste macht, welke ooit voor een operatie ter zee was bijeen gebracht.

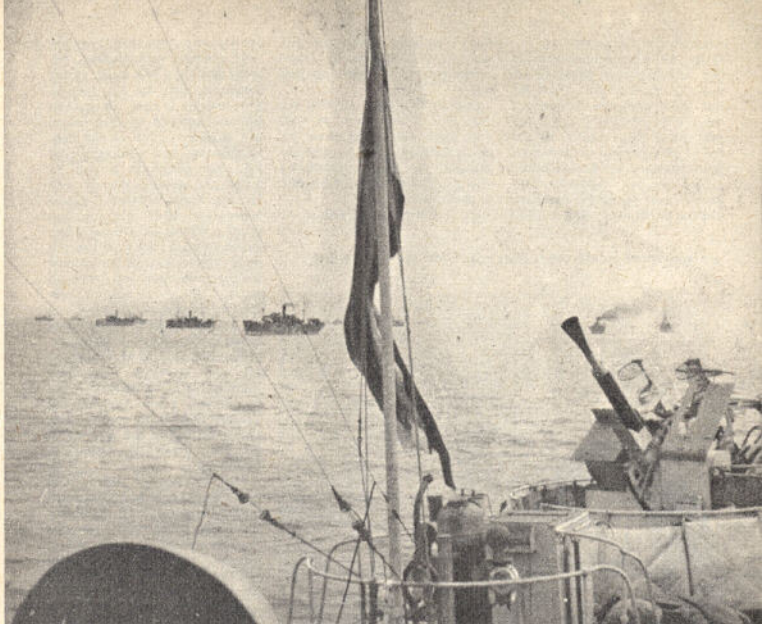
Elk schip van de bombardementsgroep had zijn doel nauwkeurig opgekrepen, iedere officier van artillerie wist precies waar hij aan toe was. Het doel van de *Flores* was een 7.5 cm. batterij achter het kustplaatsje Arramanches-les-Bains, ten N.O. van Bayeux. De batterij bestond uit twee stukken en bestreek het strand, waarop één der Geallieerde landingen zou plaats vinden. Zij moest dus zoo snel mogelijk buiten gevecht worden gesteld. Geen kleinigheid, want zij werd door zware betonnen lagen beschermd en bovendien was de ligging zóó, dat de *Flores* haar vuur onder een scherpen hoek met de kustlijn moest uitbrengen.

Kwart voor vijf in den ochtend van den invasiëdag bereikte de *Flores* de haar aangegeven positie. Zij lag omstreeks 14.000 meter van het doel. In de verte, aan stuurboord, drong de groote Amerikaanse aanvalsgroep op de kust in en men wist: de *Soemba*, strijdmaker uit de dagen van Sicilië en Napels, was daarbij.

In de ochtendschemering zag men de hoogte kust, die elk oogblik een helsch vuur zou uitbrengen.

Achter de *Flores* brulden plotseling de kanons van de kruisers *Belfast* en *Diadem*. De strijd was begonnen. Duitzen vuurmonden bulderden, en loeiend boorden de granaten zich door de lucht, uitens berstend op de kust. De vernieuwde vuurmonden van de *Flores* voegden zich daarbij en slingerden hun 15 c.m. granaten op de vijandelijke stellingen.

„Vuur!” Als paarden werkten de stuksbemanningen. Nauwelijks waren de drie zware kanons afgevuurd of reeds tuimelden de meter-

Een oorlogsbodem, die wereldvermaardheid begint te verwerven: Het invasie-haantje-de-voorste van onze Vloot: H.M.S. „Flores” stoomt op naar de Franche kust.

lange leegte hulzen rookend over de dekken. De scherpe stank van kruiddamp joeg over het schip en benam den mannen bijna den adem. In de magazijnen, diep in het schip, tilden sterke kerels de 50 kilo wegende granaten in de liften. Snel werden ze in de kanons geschoven en aangezet. Een bevelsignaal uit den commandanten en weer sprongen de dekken onder de voeten der kanonniers omhoog en wigelde de *Flores* onder het geweld der oefening. Hier sprak de jarenlange oefening van het marine-personeel, hier spraken ook de concentratie

en de wilskracht van de stuksbemanningen, die zonder op te zien werkten en werkten. Salvo na salvo barste daar op den wal uiteen. De kanonniers zagen de aanslagen niet, maar ze wisten: Ginds is de vijand, Scheur hem uit mekaar!

En terwijl het bombardement voortging, rolde een ontzaglijke grijze golf van honderden landingsvaartuigen op de kust toe. Daar tusschen „slingerden ... rocket-barges” hun vurige pijlen voor zich uit, die op het strand uiteen spatten en bressen sloegen in de versperringen, waarmede de

Duitschers het optrekken van onze troepen trachten te beletten.

Wel werd er van den wal op dit alles gereageerd en vielen er b.v. in de onmiddellijke nabijheid van de *Flores* zeven granaten, doch niets vermocht de concentratie te verstoren, waarmede de stuksbemanningen zich aan hun werk wijdten.

Door haar merkwaardigen bouw viel de *Flores* onmiddellijk op tusschen de overige oorlogsschepen, en Britten, die haar in de Middellandsche Zee hadden ontmoet, herkenden de Nederlandsche ku-

nonneerboot. Te midden van het hevige bombardement begon op den kruiser *Orion* plotseling de seinlamp te blikeren. Doch het was geen dringende boodschap, welke werd geseind, maar de simpele mededeeling: *Glad to see you here*. Een Britsche torpedootjager informeerde belangstellend: „Zijn er ook Middellandsche Zeeërs aan boord?” daarmede doelend op de oude vrienden uit de

dagen van Sicilië en Napels. Het was als een terloopsche groetwisseling tusschen jagers op roof wild.

Over de Franche kust hing een grijs gordijn van rook en stof. Toen bovendien tegen zeven uur de Geallieerde luchtmacht zich andermaal op de kustverdediging stortte, was het totaal onmogelijk de doelen te zien.

De *Flores* stoomde dicht op

De marinier heeft even tijd voor een sigaret, want ...

den wal aan en toen om 8.15 uur het vuur opnieuw werd geopend, bedroeg de afstand 7400 meter. In den commandantoren was het doel nu zeer duidelijk te zien. De stukken stonden opgesteld tusschen betonnen blokken. Doch al kon deze bescherming veel verdragen, om 9.02 uur zweeg de batterij en scheen de eerste opdracht van Hr. Ms. *Flores* volbracht. Echter begon om 10.15 uur op een plaats achter de batterij een ander kanon verwoed vuur uit te brengen op het strand, waar de platboorde transportvaartuigen hun tanks afzetten. In zeven minuten tijds zond de *Flores* een dozijn salvo's op dit kanon af, welk vuur de bemanning klaarblijkelijk buiten gevecht stelde. Om 12.49 uur opende het stuk eensklaps weer vuur, doch toen de *Flores* opnieuw begon te schieten, kwam van den wal het verzoek hiermede op te houden, omdat de troepen aan den wal op het punt stonden de batterij te bestormen.

Hiermede was het werk van de *Flores* op den eersten invasiëdag ten einde en moest men naar een Engelsche haven terug om den munitievoorraad weer op peil te brengen. In den loop van den ochtend waren 230 granaten afgevuurd. De Koninklijke Marine had haar best gedaan.

Op den derden invasiëdag lag de *Flores* een mijl uit de Franche kust ten anker. In de verte rommelde geschutvuur. Het viel den mannen van de *Flores* moeilijk om zich voor te stellen, dat de met zooveel zorg tegemoet gezene landing zoo vlot en regelmatig was verlopen. Welk een verschil met Sicilië en Italië! Daar was het hard vechten geweest tegen schier onuitroeibare kustbatterijen, terwijl hier, op den fameuzen Atlantischen Wal ...

Het beeld, dat de Franche kust nu bood, verdreef elke gedachte aan den oorlog. Men kon zich op de Maas bij Rotterdam wanen, zoo druk was dit vreedzaam scheepsverkeer, dat geheel gericht leek op opbouw en herstel.

Als rustige politieagenten lagen de oorlogsschepen daarbij toe te kijken, doch niets was er, dat de orde verstoorte. Zou er evenwel iets gebeuren en mocht de hulp van „de gewapende macht” noodig zijn, dan waren ze gereed, de slagschepen, de kruisers ... eneh ... ook onze kleine *Flores*. Alleen voor de verbindingsofficieren en de radio-telegrafisten was er geen oogenblik rust. Elk oogenblik van den dag en den nacht luisterden ze op de vastgestelde golf lengten, klaar om te decodeeren en eventuele opdrachten snel door te geven.

Voor het kruiser-escader, waartoe de *Flores* behoorde, kwam deze opdracht tegen den avond. Negentien kilometer het land in verzoekt een Britsche legergroep assistentie van de scheepsartillerie teneinde den vijand uit een bosch te verdrijven. Elk schip kreeg zijn F.O.B. (Forward Officer Bombardment) aangewezen, met wien het voortdurend in radio-telefonisch contact stond. De afstand was groot en derhalve riep de officier van artillerie de assistentie in van de Hoofd-Machiniekamer. De kanons moesten een grootere elevatie hebben en het machiniekamer-personeel zorgde hiervoor door het overpompen van olie en water, hetgeen de *Flores* een bepaalde slagzij over bakboord bezorgde.

Daar begon het bombardement van de schepen onder de kust. De *Flores* schoke hevig bij elk salvo der 15 c.m. ers. Met scheurend geluid boorden de granaten zich door de lucht om 20 km. verder-onzichtbaar voor de mannen aan boord — uitens te spatten. Na twintig minuten vuur kwam van den F.O.B. het sein, dat het genoeg was en rinkelde bij de kanons van de *Flores* de bel voor den laatsten keer — „Vast vuren!” Denzelfden avond kwam er een bedankje door voor het nauwkeurig en doeltreffend vuur. Toen was het weer wachten op een volgende opdracht.

(Uit het Londensche „Vrij Nederland” van 17 Juni 1944)

er gaat een vlaggesein uit: „We zijn finaal door onze granaten heen en gaan nieuwe halen.”

De bestorming van de kust

Door den verslaggever van de Gecombineerde Pers, MacNicholl a/b van H.M.S. Hilary

HET kanonvuur van de oorlogsschepen is nu tot één ritmisch gedreun geworden; reeksen oranjevliesen ketsen tegen de vijandelijke kust.

Nu zijn de kleine flottieljes onderweg. Ze gaan vlak langs onze voorsteven en ik kan duidelijk de grijnzende gezichten zien van de stoere Canadeezen. Ze liggen lui uitgestrekt op het dek, of zitten op hun groote Shermann en Churchill-tanks, waarmee ze weldra de Franse kust zullen bestormen.

Van vèr over zee komen in groote kringen de Bostons aanzwerven. Ze leggen een rookgordijn, zdd, dat onze flanken worden gedeckt voor het vuur van de kust-batterijen bij Le Havre en vanaf het schiereiland Cotentin. De rook legt zich in dikke wolken op het zeeoppervlak en vormt eindelijk één zware donkere deken.

Nog dertig minuten... Er is iets niet in den haak. Sommige van

onze troepschepen zijn in het verkeerde vaarwater geraakt. Maar ze liggen weldra weer in het gareel en de landing hoeft slechts 10 minuten te worden uitgesteld.

Nog altijd doet de kustverdediging niets. De escorte Spitfires en Lightnings zijn in actie gekomen en telkens als ze over ons schip jagen klinkt door den luidspreker het eentonige: „Spitfires boven de mast.” Een oogenblik lang nemen de luchtdoel-kanonnières dan de vingers van den trekker.

Nog twintig minuten... de Forten en Liberators zijn nu boven het doel. Flitsen vuur stijgen omhoog. De kust-batterijen komen nog altijd niet in actie. En waar blijft de Duitse luchtmacht?

Nu kruipen de geniesoldaten over het strand, om de hindernissen op te ruimen. Het is te ver om ze duidelijk te zien, maar ik weet precies, waar ze mee bezig zijn. Ze maken de „teller”-mijnen onschadelijk, die verstopt zijn in de zware hindernissen. Ze vernielen de oude Fransche granaten, die bij stapels vlak onder de waterlijn liggen. Het is lang geen grapje. Ze moeten over het strand vier banen vrij maken en als dat niet lukt, dadelijk terugkeeren.

Maar het lukt wel. De puinploegen (bulldozers) zijn nu geland en ook de troepschepen en de machines voort het vernielen van het zware betonwerk. De puinploegen duwen Spaansche ruiters voor zich uit als waren het bosjes tandenstokers. Intusschen spuwen de landingsvaartuigen vuur uit over het vlakke strand.

Nooit hadden de Duitschers kunnen denken, dat wij anders dan bij hoog water zouden proberen te landen. Weg is nu hun hoop, dat de landingsvaartuigen opengereten zouden worden of in de lucht zouden vliegen op hun listige, vlak onder het watervlak verbor-

Terwijl geschrokken Duitschers een goed heenkomen zoeken, fotografeert een der „Vliegende Oogen” van het Geallieerd Hoofdkwartier de z.g. „Rommel-asperges.” Deze hindernissen, alleen bij eb zichtbaar, vertraagden de landing echter nauwelijks.

6 Juni : de stormtroepen rennen uit de landingsboten naar hun vervoermiddelen.

gen hindernissen, berekend op een landing bij vloed. Weg is hun hoop, dat de heele geweldige vloot zou worden uiteengeslagen en verpletterd, de hulken opengescheurd, verstrooid over het strand.

Op zee strekken rijen schepen tot aan den horizon. De mijnenvegers en ook sommige van de troepschepen gaan al huis toe.

Ik kan zien, hoe de landingsvaartuigen aan den grond worden gezet en de tanks het strand op klimmen. Als nijldige keffende hondjes veeren de torpedojagers op bij elk schot, dat ze van vlak bij afvuren op alle punten op de kust, waar verzet wordt geboden. Ik hoor van den radiotelegrafist, die aan dek zit te werken, dat alle tanks veilig op de wal zijn gezet. Op de linkerflank zijn drie Canadeesche regimenten infanterie op weg naar hun doel en op de rechterflank twee. De genie heeft drie banen vrijgemaakt op het strand, en ons materieel stroomt door die bressen naar binnen.

De eerste leeg landingsvaartuigen komen terugvaren. De zee wordt met de minuut kalmer. Over de kleine Fransche stadjes recht voor ons uit hangen slappe slieren vuile rook. De kerktorens steken er nog bovenuit, maar door den kijker kan ik zien, dat sommige van de huizen beschadigd zijn.

Nu en dan schieten uit de haarden van verzet nog bliksemsnelle vlammen op.

Zoo hebben ze dozijnen malen op de Britsche kust geoeffend. Nu is het bitter ernst: vanaf de landingsboten door de zwinnen wadend betreden de eerste Britsche troepen na vier jaar de kust van Frankrijk.

DE NORMANDISCHE HEL

Door W. Stringer, Reuter's correspondent bij de Amerikaanse strijdkrachten

DE Amerikanen, die de bestorming van de kust overleefden, zeiden, dat het een hel was geweest. En de stapels lijken, de massa's verwrongen materiaal en de geblakerde stukken stuk bewijzen dit duidelijk. De eerste 24 uur op dit strand vormden een nachtmerrie van uiteengescheurde lichamen, ontplofende mijnen, zinkende landingsboten, barstende granaten — bloed en vuil en dood. Lichamen werden de lucht ingeslingerd door het verwoede Duitse artillerie-vuur. Vele soldaten, die door de granaten uit hun landingsboten geslingerd werden, stierven in het water. Sommigen bereikten het strand en kropen een paar meter vooruit over de rotsen, tot ook zij getroffen werden. Ik heb

meer dan de helft van deze worsteling om elken duimbreed grondgezien vanuit een landingsboot, die een mijl uit de kust lag en zijn kanonnen niet aan wal kon brengen tot de troepen meester van het strand zouden zijn. Vanaf zes uur Dinsdagmorgen tot Woensdagmiddag vochten de Amerikaanse aanvalstroepen op dit strand het bloedigste van alle gevechten uit tegen een van de zwaarst versterkte kustsectoren. Zelfs nu het gevecht lang voorbij is, worden er telkens nog lijken uit het water gevist. Sommige doden liggen op draagbaren met een deken er over heen, wachtend op hun begrafenis. Wanneer ik de kust afkijk, dan zie ik massa's nu waardeelooze rommel: gefrankeerde enveloppen, waarin

de een of andere soldaat zijn brief naar huis had willen stoppen; de parade-uniform, die een tweede luitenant gehoopt had in Parijs te kunnen dragen; verrekijzers, schoenen, dekens, sigaretten, reddingsgordels. Ligt opengearste koffertjes zijn doosjes schoensmeer, tandenborstels en handdoeken her en der geblazen over de met bloed bedekte kust. De kust is geheel omgewoeld door één-mans-gaten, bomkraters en loopgraven. Hier en daar ziet men een hoopje zand met een bajonet erin, waar een doorzeefde helm ophangt. Alleen aan den helm kan je zien of het een Duitsch of een Amerikaansch graf is. Een eind verder op het strand worden de gewonden sa-

(26)

Luchtfoto van een wei achter een Normandisch dorp op 6 Juni. Teneinde zich tegen den Duitschen aanval te beschermen wierp elke soldaat zijn eigen borstwering op.

menegebracht voor de terugreis naar Engeland. Een van hen is een sergeant, een genie-soldaat, die licht gewond is door granaatscherven. Het is klaarluchte dag, maar hij ligt op zijn knieën te bidden. „Ik weet niet precies hoe ik moet bidden”, zei hij, „ik heb het nog nooit gedaan, maar ik ben er nu

mee begonnen”. Hij zei, dat hij niet wist hoe hij levend van de kust was gekomen. Hij en zeven anderen waren om 7 uur 's ochtends van den eersten dag op het strand geland. „Plotseling was er een ontzettend lawaai en ik viel plat op mijn gezicht, verblind door een oranje vlam. Toen ik opstond

zag ik, dat alle anderen dood waren: ik had alleen wat scherven in mijn rug.” Steeds stroomden nieuwe manschappen en nieuw materiaal aan wal. Over het bloedbevleete zand en over de heuvels, langs de zwart geblakerde Duitse mitrailleurs-nesten trekken zij op naar het front.

(27)

Luchttroepen dalen in het duister

Door Leonard Mosley, verslaggever van de Gecombineerde Pers

DIT is een van die verhalen, die „zichzelf moeten vertellen” want ik ben te uitgeput, te opgewonden en te opgelopen om maar eenige controle te hebben over wat er op mijn schrijfmachine komt te staan.

Om twee minuten over één kwam ik per parachute Europa binnen, precies zes-en-een-half uur vóór onze troepen van overzee op de Vesting Europa begonnen te beuken. En sindsdien heb ik een hoop gezien, gedaan en onder-vonden.

Ik was in de buurt van het strand en ik heb om kwart over zeven de landing van onze troepen vanuit zee kunnen zien, terwijl ik me verborgen moest houden voor patrouilles van de moffen. Ik heb gezien, hoe een paar duizend

parachutisten en mannen van de glijvliegtuig-afdelingen — de dapperste en bekwaamste kerels, die ik ooit heb meegemaakt — meer dan zestien uur het bruggehoofd tegen de Duitse troepen hielden, ondanks schier onoverkomelijke hindernissen. Volgens mijn mening is het aan hun prestaties te danken, dat de landingen in dezen sector zo'n succes werden. De taak van de groep, waartoe ik behoorde, was, een belangrijke kustbatterij tot zwijgen te brengen, die, als ie de kans had, onze schepen aan horden zou hebben geschoten. En we hebben het ding het zwijgen opgelegd. Een van onze andere belangrijke opdrachten was twee belangrijke bruggen over een kanaal en over een rivier, ten Noorden van Caen, te bezetten om te voor-

komen, dat de Duitser dit zou doen, of dat hij ze in de lucht liet springen. Ook dit is gebeurd. We hebben de bruggen bezet en we houden ze vast. Ze zijn volkomen onbeschadigd.

Laat ik nu beginnen met het verhaal van voren af aan te vertellen. Om 11.20 uur, Maandagavond den vijftien Juni, klom ik in de „Charlie,” een grooten, zwarten bommenwerper. Het toestel zette zich in beweging om zijn plaats op den startbaan op een van de grootste vliegvelden van Engeland in te nemen. De andere passagiers waren parachutisten, jongens van Lancashire, Yorkshire en Northumberland, groote, flinke knapen, die hun vak kenden en wisten, hoe moeilijk het ging worden. Ik stak nogal tegen ze af, omdat zij

met wapens waren behangen.

Een half uur van te voren waren glijvliegtuigen en toestellen met parachutisten vertrokken, wier taak het was ten koste van alles bepaalde belangrijke bruggen te nemen, voordat de vijand ze in de lucht kon laten springen. Deze glijvliegtuigen moesten desnoods op de bruggen zelf landen, opdat de bemanningen en de parachutisten volkomen verrast te werk konden gaan, want ook het om-liggende land moest worden genomen.

Verassingsaanval

Het was onze taak om deze mannen binnen een half uur bijstand te verleenen en in een terrein door te dringen van ongeveer 250 k.m.² er om heen, om te voorkomen, dat de Nazi's tegenaanvallen zouden doen. Toen de generaal den vorigen dag over het plan had gepraat, zei hij: „Het voornaamste element van een succesvollen aanval is verrassing. Alleen een dwaas zou in slecht weer een invasie op touw zetten tegen een zwaar beschermd stuk vijandelijk terrein als dit. Wel, ik ga het doen.”

Het was vijf minuten voor eenen geworden toen het licht in de machine uitging en een gat in den bodem van den romp werd geopend. We keken er door en konden ver beneden ons de kust van Frankrijk zien liggen. Vroolijk zag het er niet uit, want overal zag wij de vlammen van de luchtdoelartillerie naar boven spuiten. Groote roode en paarse bollen spatten rond onze machine uit elkaar toen we het kustgebied naderden en in de buurt kwamen van de zone, waar we naar beneden zouden springen. Eerst voelden we ons niets op ons gemak, maar toen het ogenblik kwam, dat we moesten springen, drongen we allemaal tegelijk naar het gat in den vloer, zetten ons een voor een af, en verdwenen in het niets. Terwijl ik naar beneden suisde keek ik uit

6 Juni 1944's nachts I uur. In het voorste transportvliegtuig staan de eerste twee parachutisten gereed om het vasteland te bespringen.

Verdwaald

naar den kerktoren, die mij als herkenningspunt was opgegeven, en naar het bosch, waar we ons moesten verzamelen. Toen kreeg de wind me te pakken en ik werd oostwaarts gedreven. Door flink aan de touwen te trekken kreeg ik mijn reuzeparaplú gelukkig eindelijk in een betere positie.

Met een harden klap kwam ik in een boomgaard terecht, maakte de riemen los, veepte het zweet van mijn bruin-geschilderde gezicht, en wist, dat ik hopeloos verdwaald was. Terwijl ik tusschen de boomen doorkroop, vroeg ik me voort-

(28)

(29)

durend af: „Moet ik naar de boerderij gaan en om inlichtingen vragen?“ Wat het antwoord hierop was zal ik nooit weten, want plotseling riste er een schuur in mijn parachute-tenak en ik liet me plat op den grond vallen, toen mitrailleur begonnen te ratelen. Ineens was het stil en toen dreunden er twee harde ontploffingen. Handgranaten. Wat moet je in 's hemelsnaam doen in een situatie als deze, als je geen wapens mag dragen? Nu zag ik menselijke gestalten tegen het maanlicht afsteken en ik besloot er van door te gaan. Ik dook door een veld brandnetels heen, vocht me een uitweg door een versperping van prikkeldraad en zette het op een loep, het vrije veld in. Eensklaps ontwaarde ik, aan het eind van een heg, twee andere gestalten. Ze kwamen op me af, en ik kon zien, dat ze gewonden droegen. Weer werd er geschoten. Ik herkende dat geluid! Stengeweren! De twee gestalten zaktten geen 15 meter van mij af in elkaar. Vijf mannen liepen op me toe. Ik was weer bij mijn eigen parachutisten terug!

Een slok wijn

Gedurende twee lange, vermoeiende uren trokken we door het land. We moesten ons nu en dan in boerderijen voor Duitse patrouilles verborgen houden. Een Duitse auto, die langs ons heen een laan kwam afzagen, schoten we in stukken. Eens, toen we in een greppel aan den rand van een dorpie lagen, kwam er een jochie voorbij met een Duitse veldfles vol Normandisch wijn. We dronken. Toen de flesch leeg was leidde het ventje ons langs een omweg de vijandelijke zone uit. Even over drieën kwamen we op de afgesproken plaats in het bosch weer met de anderen tezamen.

Ik liet mijn zwaardere uitrustingsstukken liggen en ging naar de bruggen toe. Hier was het spel al in volen gang. De beide bruggen over het kanaal en de rivier waren al in handen der onzen en de

mitrailleurshutters verdedigden ze met succes. Meer naar het Westen werd ook gevochten. Daar werd een Duitse tegenaanval afgeslagen en je kon de lichtkogels zien en het schieten hooren.

De situatie was onderrusschen nogal ernstig. We hadden de Nazi's verrast, maar ze wisten ongeveer hoe onze positie was en hun tanks konden elk oogeblik komen opdagen.

De genie aan het werk

Onze commandopost lag in een boschje, vanwaar je op de rivier uitkeek. Daar zaten we te wachten en bestudeerden onze radium horloges.

Op het terrein waar we eigenlijk op meer hadden moeten komen — en dat ik gemist had — waren genie-soldaten bezig met het opblazen van in den grond gerande palen en ze deden dit onder het granaatvuur van een Duitse batterij aan den overkant van de rivier.

Precies om 3.20 uur, slaakte iedere parachutist binnen den Atlantischen muur een zucht van verlichting, toen hij het machtige gedreun van onze bommenwerpers hoorde. Ze sleepten glijvliegtuigen achter zich aan. Daar werden ze losgehaakt. In het maanlicht zagen we ze geluidloos dalen. Een werd er geraakt door een granaat van het afweervuur. Het vloog in brand, verwelde eenige keeren rond en suiste toen naar beneden, als een bal van vuur. We hoorden het gekraak van versplinterd hout als zweefvliegtuigen over den rotsachtigen grond bonkten of tegen nog niet opgeruimde palen botsten. We hadden allenmaal wel willen juichen, want uit elk glijvliegtuig, dat den grond bereikte, puilden mannen naar buiten, en „jeeps“ en antitankgeschut en veldkanonnen; en we wisten, dat, als de moffen nu met hun tanks kwamen opzetten, ze op een warmen ontvangst konden rekenen.

In het Oosten begon het eerste bleke licht van den nieuwen dag te gloren. Maar wij keken westwaarts, want in die richting werd een

gebrom hoorbaar, dat elke seconde sterker werd en tenslotte aanzwol tot een machtig en onophoudelijk gedreun. Daar waren ze, de bommenwerpers! Dat betekende dat binnen eenige oogeblikken de Duitse kustverdediging murw zou worden gebeukt. En daarna zouden de landingen vanuit zee beginnen. Het was een machtig gezicht; honderden machines in dichte zwermen. Rrèng! Daar begon het in de verte te donderen. Wij voelden den luchtdruk van de geweldige explosies. Het zwerk werd in het Westen rood, groen, paars verlicht. Hoera, daar ging de Westwall!

Toen het morgen was geworden gingen we op weg naar de kust, door de Duitse patrouilles heen. Overal vonden we teekens van de nachtelijke landingen uit de lucht: een brandend lichtje op een koker met wapenen; verderop hing een parachute in de boomen en elders weer het wrak van een versplinterd glijvliegtuig.

In de boomgaard, waar ik was geland, zagen we een gestalte in een boom hangen en gingen er op af. Het was een man van onze ploeg, die kort voor mij uit de machine was gesprongen. Hij was dood; maar de Duitscher, die 't 'm gelapt had, lag een eindje verder, met doorschoten hoofd.

De landingsboten naderen de kust

Eindelijk bereikten we hoogen grond, vanwaar je de kust kon zien. We wilden blijven rondhangen totdat onze horloges op kwart voor zeven stonden. Maar een paar minuten voordat het zoo laat was, brak er een oorverdoovend, onbeschrijfelijk lawaai los. Dicht onder de kust, onder bescherming van oorlogsschepen, kwamen, al vurende, de landingschepen aanvaaren, langzaam en onweerstaanbaar, als een grijze vloedgolf. Overal gloeiden vurige flitsen, voortdurend donderden de explosies. Boven ons tardedelen en buitelden als grauwe doodsvoegels de vlieg-machines, waarvan het knetterend

geroffel der machinegeweren zich mengde met het gillend geraas der motoren. In uitbundige vreugde schudde we elkaar de hand. De invasie was begonnen!

Het verdere verloop van de landingen hebben we „uit de verte“ vernomen, want wij hadden verder ons eigen oorlogje te voeren. Vrij spoedig na onzen aankomst waren de Duitse versterkingen verschenen. Om tien uur werd het terrein, rond de twee bruggen, omgeploegd door Duitse granaten van kanonnen en mortieren. Duitse pantserwagens drongen op; en het wemelde van de Duitse scherpshutters. Een paar spannende uren waren aangebroken. Overal loerde de dood, want in elke boom zaten vijandelijke

Met zwartgemaakte en opgewekte gezichten wachten de parachutisten in het vliegtuig.

geroffel der machinegeweren zich mengde met het gillend geraas der motoren. In uitbundige vreugde schudde we elkaar de hand. De invasie was begonnen!

Het verdere verloop van de landingen hebben we „uit de verte“ vernomen, want wij hadden verder ons eigen oorlogje te voeren. Vrij spoedig na onzen aankomst waren de Duitse versterkingen verschenen. Om tien uur werd het terrein, rond de twee bruggen, omgeploegd door Duitse granaten van kanonnen en mortieren. Duitse pantserwagens drongen op; en het wemelde van de Duitse scherpshutters. Een paar spannende uren waren aangebroken. Overal loerde de dood, want in elke boom zaten vijandelijke

scherpshutters op de loer. Ze waren lastig te vinden en moeilijk om onschadelijk te maken, maar onze mannen hebben er heel wat te pakken gekregen. Omstreeks dien tijd zag ik de eerste krijsgevangenen binnenbrengen. Zij hadden ons stevig bevochten en waren heelemaal niet enthousiast toen we ineens kwamen opdaken.

Welkom

Ik ging het dorp binnen om met den burgemeester een glas Normandisch en cider te drinken. „De hermel zij gedankt, dat U nu bent gekomen, monsieur“, zei hij. „U was juist op tijd. De volgende week moesten alle mannen in dit gebied opkomen om prikkeldraad te spannen tusschen de palen in de

zone, waar U bent geland.“ De man, die geweldig in zijn nopjes scheen te zijn over onze komst, kwam met eieren en melk te voorschijn, want hij bezat een boerderij. Over betaling wilde hij niets hooren. „Drie van mijn zonen zijn in Nazi-gevangenkampen en ik haat de Boches als de pest“, zei onze gastheer. „God weet, hoe lang wij op de bevrijding hebben gewacht.“ In de straten speelden kinderen, net alsof er een paar kilometer verder geen veldslag aan den gang was.

In een van de hoofdkwartieren sprak ik den general, die onze onderneming had geleid. Ik kon hem nauwelijks verstaan door het lawaai van de bommen en de grana- ten. „Alles O.K.“, schreeuwde

(30)

(31)

hij in mijn oor. „Het gaat volgens plan. Maak je niet dik, de zaak komt voor elkaar. We houden 't.“ Op advies van den general ben ik als verbindingsman weer het terrein van de twee bruggen gaan opzoeken, waar eenheden van de luchtroepen hun stellingen nog altijd verdedigden, totdat versche troepen hen zouden komen versterken. Dat wandelingetje zal ik niet licht vergeeten. Het heele terrein getuigde van harden strijd. Links en rechts lagen de lichamen van Geallieerde en Duitse soldaten naast elkaar in de modder. Bovenop de brugpijlers drie wrakken van glijvliegtuigen, wier bemanningen de brug bij verrassing hadden veroverd.

De middag

Halvervege zag ik een kreuenden Duitser liggen. Een van onze mannen stond bij hem. „Maagschot“, zei deze. „Mag bij zijn, dat is nog leeft. Heeft drie van mijn makkers te pakken gekregen. Het is een scherpshutter.“ Over de brug heen zoemden kogels van verborgen schutters als nijldige vliegen langs mijn hoofd. Ze kwamen van den overkant van het kanaal. De vrienden op de brug hadden het niet makkelijk. Aanval na aanval

moesten zij afslaan. Granaten ploften tusschen hen neer. Maar de jongens uit Lancashire hielden vol, hoewel hun rijn van uur tot uur dunner werden. Tegen twaalf uur waren zij nog steeds gesloerd. Zij vochten, totdat de tegenstand vanuit het Noordwesten vrijwel was gebroken. Maar, zeer tot hun verlichting, kwam eindelijk een lange slang manschappen in zicht. Zij droegen groene baretten. Het waren mannen van een befaamde Commando-afdeeling. Om zes uur in den middag kwam de groote tegenaanval van de Duitschers. Onze positie werd moeilijker. In de buurt van ons hoofdkwartier, inderhaast versterkt, kwam een granaat terecht die drie officieren, die juist met den commandant stonden te praten, deerlijk kwetste. Wij hadden dringend versterking noodig. Waar die vandaan zou komen? Niet van zee, want daar hadden ze het al druk genoeg, maar misschien wel vanuit de lucht. Afwachten maar weer.

De glijvliegtuigen

Men liet ons niet in den steek. Het was negen uur, toen de lucht ineens vol duikende en zoemende jagers stond. Daaronder, een groot vloot van bommenwerpers

met zweefvliegtuigen er achter aan. En daar kwamen de reuzenvogels al steil omlaagduiken, dwars door klodders afweervuur heen. Dit keer waren het groote zweefvliegtuigen. We konden de splinters er van af zien vliegen als de mitrailleurkogels van de moffen er langs schampten. Langzaam kwamen ze naar beneden, je hoorde den wind er langs fluiten. Het was een prachtig gezicht, waar we van zouden hebben genoten, ook al zat er voor ons niet zoo veel achter. De heele landing duurde een half uur en had plaats onder een helsch lawaai, want de Duitschers schoten als razenden om de onderneming tegen te houden. Maar het lukte hen niet. Ik heb maar één glijvliegtuig en één trekker werkelijk gevaartij zien raken. En toen hetzelfde tooneel als in den vroegen morgen: de neuzen van de toestellen klaptten open en een stroom van menschen en materiaal spoot naar buiten.

„Het gaat naar wensch. Alles gaat volgens plan“, zei een hooge officier tegen mij. Terwijl ik dit schreef, gaat het nog steeds volgens plan. En we vertrouwen, dat het zoo zal blijven gaan.

(Uit de „Daily Express“ van 9 Juni 1944.)

VLIEGENDE CHIRURGEN

Door den oorlogscorrespondent van de Daily Sketch, LEONARD MOSLEY

IK heb gedurende de dagen der invasie van alles meegemaakt, dat mijn groote bewondering heeft gewekt; maar misschien heeft nog wel de meeste indruk gemaakt wat ik vlak achter het front heb gezien op een Normandische boerderij. Daar hadden ze n.l. in den koeienstal een verbandplaats en een keurig ingerichte operatiekamer ondergebracht, en men kon zich haast niet voorstellen, dat alles, van de rijen flesschen, de uitkook-apparaten en zelfs de operatietafel, tot de doktoren toe, met het geneskundig personeel en hun heele moderne uitrusting per parachutes was ko-

men neerdalen. Zes uur voordat onze landingsvaartuigen verleden Dinsdag de kust bereikten, werden er twee complete uitgeruste chirurgische ploegen met valschermen neergelaten.

De harde wind joeg menschen en pakken materiaal mijlen uiteen, maar twee uur later hadden ze alles al weer bij elkaar en nog zes uur daarna „werd de zaak geopend“, zooals een jonge chirurg zei.

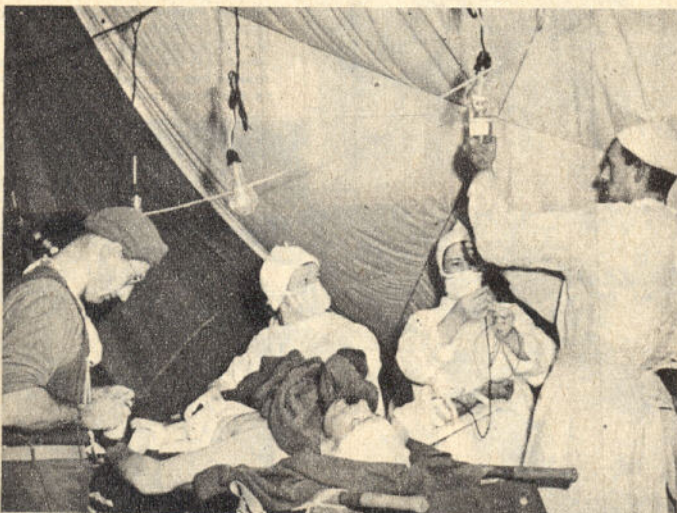
Ik kan U niet precies vertellen, hoeveel patienten ze nu al hebben behandeld, maar twee van de doktoren toe, met het geneskundig personeel en hun heele moderne uitrusting per parachutes was ko-

meerendeel groote operaties.

Dit is de eerste chirurgische ploeg, die vanuit de lucht in Normandië neerkwam, en tevens de eerste, die op het slagveld penicilline gebruikt. Op den eersten dag der invasie, 's morgens vóór tien uur al, konden de dokters aan een jongen gewonden genesoldaat een dosis van dit genesmiddel toedienen.

Terwijl ik met de doktoren stond te praten, was buiten het lawaai van schoten en granaatvuur niet van de lucht. Maar het werk ging rustig door.

Vrijdag waren de Duitschers den

In een tent achter het slagveld wordt een gewonde een bloedtransfusie toegediend.

De staart der glijvliegtuigen is afneembaar om materiaal sneller te kunnen lossen.

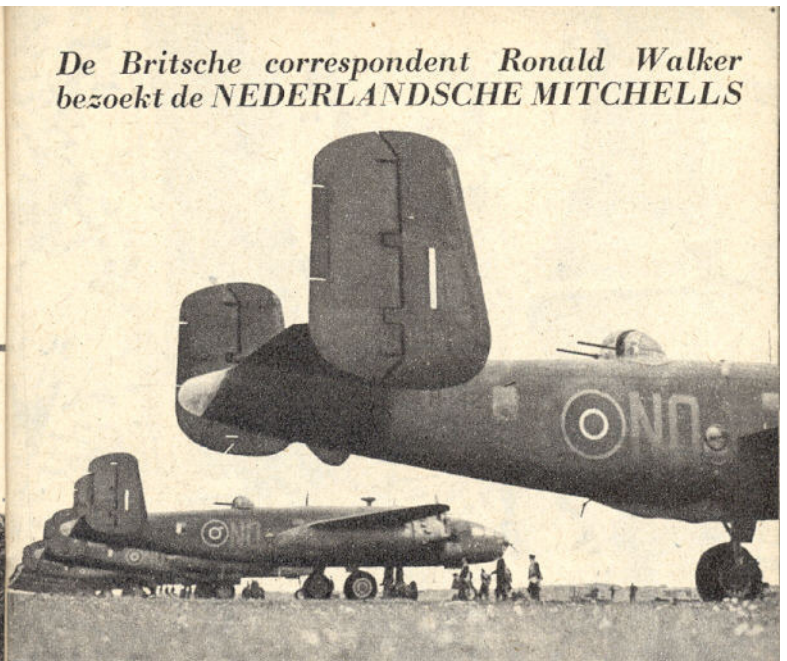
(32)

(33)

heelen dag overal in die buurt aan het schieten, maar er werd kalm door geopereerd.
 „We hadden het veel te druk, om op het vechten te letten”, zei één van de chirurgen: „Bijna elke tien minuten werd er weer een nieuwe operatiepatiënt binnengebracht, en we hadden het even druk met de Duitsche als met de Engelsche gewonden.
 Ik kan me zelfs niet meer herinneren, dat ik heb hooren schieten, ofschoon er een granaat op het huis terecht moet zijn gekomen. Eén gedeelte van de boerderij moest zelfs een tijdje dienen als mitrailleursnest.”
 (Uit de "Daily Sketch" van 12 Juni 1944)

(boven) De eerste Amerikaanse verpleegsters, die naar Normandië gingen, komen in Engeland terug met klapprozen, die de Fransche bevolking hun gegeven heeft.
 (beneden) Engelsche verpleegsters maken hun slaapgelegenheid klaar in een loopgraaf aan het front.

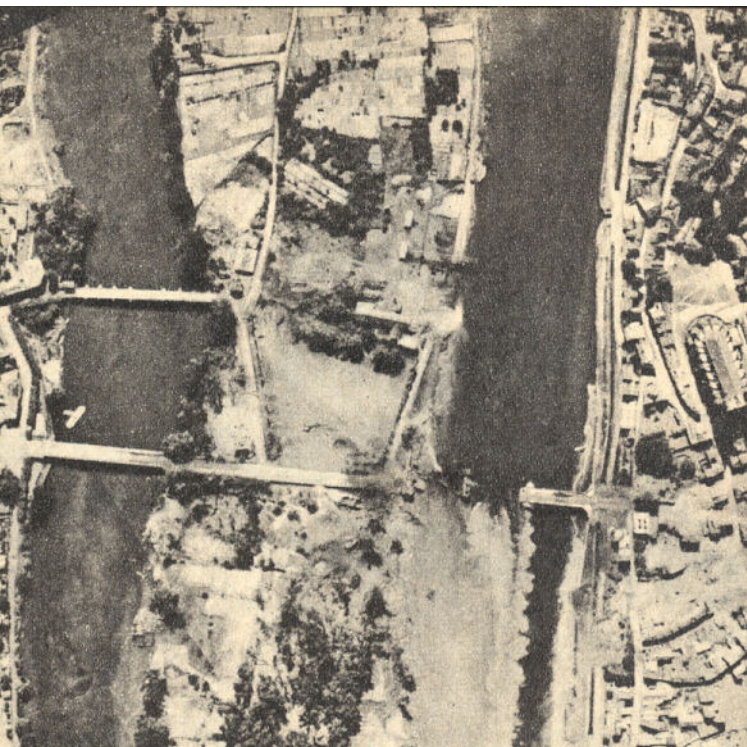
De Britsche correspondent Ronald Walker bezoekt de NEDERLANDSCHE MITCHELLS

Ik was op een vliegveld, vanwaar drie escadrilles Mitchell-bomwerpers zouden opstijgen om als eersten naar Frankrijk te gaan. Een van deze drie escadrilles behoort tot den Nederlandschen Marine Vliegdiens. Men moet het enthousiasme en de vaardigheid van deze Nederlanders zelf hebben gezien, om ze ten volle te kunnen waardeeren. Maandagmorgen werd het kamp opeens „verzegeld”. Niemand kon het zonder speciale pas verlaten. Men was opgewonden en maakte allerlei gissingen. De vliegers en hun bemanningen wachtten. Het grondpersoneel werkte

aan de Mitchells. Zoo verliep de dag. Toen kwam het avondmaal. Nog geen nieuws. De zon ging al onder, toen de piloten en bemanningen van het Nederlandsche escadrille als eersten werden bijeengeroepen in de groote tent, die als instructiekamer dienst doet. Electriche lantaarns wezen op de groote landkaarten de doelen van den nacht aan en de te volgen routes. De conversatie, gevoerd in een vreemd mengsel van Nederlandsch en Engelsch, ebbe weg, toen de Commandant het woord nam. Hij zeide, dat de voorbereidingen voor de invasie gereed

waren en dat de Luchtmacht haar taak, den weg te banen voor de landingstroepen, meer dan voltooid had. „Uw taak is het”, zei de Commandant, „om knooppunten van wegen en spoorlijnen te bombardeerden. Nachtjagers zullen in grooten getale boven het operatieterrain vliegen.”
 Het was al donker geworden, toen we eindelijk op weg gingen. Van alle kanten hoorde ik het geroenk van de motoren en waar je ook keek zag je lichtjes, die vlammen van de uitlaatpijpen. We stegen op. De maan verscheen pas, toen we honderden meters

(35)

Een van de vele bruggen over de Seine, die de Geallieerde Luchtmacht vernielde.

DE ATLANTISCHE MUUR: Een ondergrondse stad van beton

DOOR ALAN MOOREHEAD, VERSLAGGEVER VAN DE GECOMBINEERDE PERS

Ik heb een dag doorgebracht in den Atlantischen Muur. Als vesting is deze muur veel geweldig en veel beter georganiseerd, dan men uit ons snel succes zou opmaken. Ik ben in ongeveer twintig versterkte schuilplaatsen geweest, die alle onder boomen verborgen lagen. Er moeten twee jaren voor noodig zijn geweest om deze ondergrondse stad te voltooien. Men loopt een houten trap af, die van stukken boomstam is gemaakt en dan staat men omringd door beton en metselwerk. De eetzaal is zoovat 30 meter lang en 7 meter breed. Behalve een piano stonden er 4 radiotoestellen; ook was er een buffet met Duitsch bier, Duitse jenever, whisky en sigaren. Een stel kasten zat vol met sportartikelen: voetballen, truien en shorts. In een tweede schuilplaats bevonden zich een kantoor met een telefooncentrale, tafellampen en kasten vol met boeken, documen-

ten, formulieren en allerlei spul, dat je voor den oorlog op een rijk handelskantoor aantroof.
 In een derde schuilplaats hingen groote stukken rundvleesch. Een vierde bevatte een stuk of 30 fietsen en een herstelwerkplaats. Een vijfde diende als slaapgelegenheid van de officieren; ze was voorzien van toilettafels, gordijnen en geriefelijke bedden met lakens. In een stuk of zes voorraadkamers vond ik blikken met varkensvleesch, vruchten en groenten; duizenden patronen van allerlei soort, seintoestellen, vlaggen, geweren en mitrailleurs, alles compleet met reserve onderdelen. Verder was er een pracht van een keuken met electriche luxe-fornuizen. Dan ondergrondse stallen voor varkens en ander slachtvee, en ondergrondse garages voor tanks en vrachtauto's.
 In de bijkeuken stond een groote karnton, en op het oog-

blik, dat onze aanval begon, waren de Duitschers bezig pakketten klaar te maken van 3 pond versche Normandische boter elk, om naar hun familieleden te sturen. Boven op den Atlantischen Muur zwierden legerpaarden rond; de oogen wit van angst wegens de bombardementen. Een stuk of wat hadden hun beenen gebroken en werden door onze officieren doodgeschoten. Zelfs de vogels in deze groene wildernis lagen dood op den grond; sommige met afgerukte vleugels, of uiteengereten door granaatsplinters.
 Vanuit het hoofdkwartier gingen loopgraven in alle richtingen. Een ervan, ongeveer 20 meter diep, liep zigzagswijze over een afstand van 5 k.m. omlaag naar zee. Men kan zich indenken wat dit alles gekost heeft aan zweet en geld.
 En dit werk van jaren is in één dag verloren gegaan.

(Uit de "Observer" van 11 Juni 1944)

(37)

hoog waren. We zetten koers naar een punt aan de Fransche kust, ten Westen van Dieppe.
 Het was zoo bewolkt, dat ik het Kanaal beneden me niet kon zien. Om kwart over twee, Maandagnacht, hadden we het doel bereikt. We zochten naar een gat

in het wolkendek, om er doorheen te kunnen duiken, maar we zagen er geen. Dan maar naar beneden. Daar gingen we, lager en lager denderde de machine, totdat we op ongeveer 4.000 voet hoogte weer in de open lucht waren. Van den vijand geen spoor. Toen we

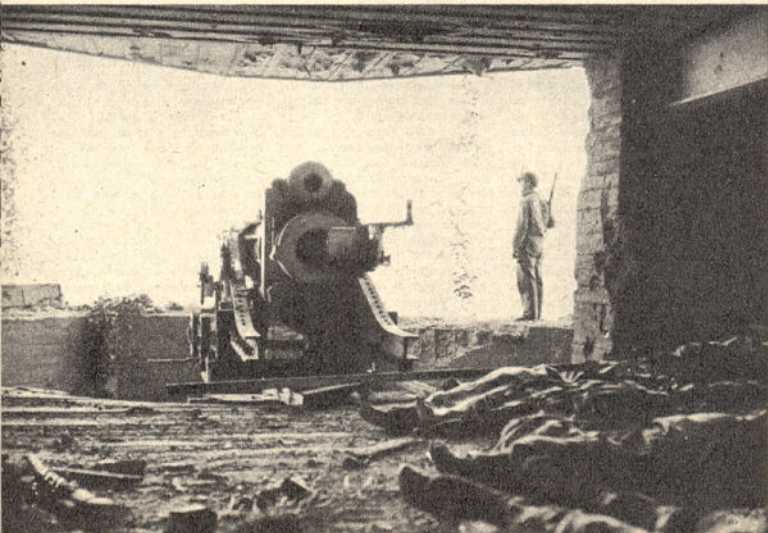
onze bommen lieten vallen, begon op den grond licht afweergeschut te sputteren.
 Het duurde een minuut of twee, en toen trokken we weer op, en zetten koers naar huis.

(Uit de "News Chronicle" van Juni 1944)

(36)

De buitenkant van een Duitse kustbatterij, die ondanks zijn groote kaliber maar een heel klein succes had . . . en de binnenkant met de gesneuvelde bemanning.

Een Amerikaansch soldaat, die wat water wilde drinken in een Normandisch dorp, werd gedood door een mijn, die de Duitschers in de pomp hadden verstopt.

Duitse soldaten rennen den heuvel op, om zich over te geven.
„Wir fahren gegen Engeland“. Ja, in een Geallieerd landingsvaartuig.

Duitsche gevangenen kijken vol verbazing naar Generaal Montgomery, die zonder bescherming over den weg rijdt.
Lt.-Generaal Von Schlieben en Schout-bij-Nacht Hennecke, worden ondervraagd op het Hoofdkwartier van een Amerikaansch Generaal-Majoor in Cherbourg.

AUX ARMES, CITOYENS!

OPNIEUW heeft Frankrijk zich de groote natie getoond, die het altijd geweest is. Reeds was het verzet er de jaren door machtig gegroeid, maar wat de Fransche patriottenlegers sinds de landing in Normandië op het binnenlandsche front hebben verricht, overtreft zelfs de meest gespannen verwachtingen. Twee dagen na de eerste landingen riep Generaal Emanuel d'Astier, Commissaris van Binnenlandsche Zaken van de voorloopige Regering der Fransche Republiek, vanuit Algiers het Fransche binnenlandsche leger te wapen.

Deze „Forces Françaises Intérieures" zijn geen vrijbuiters, zoals de Duitschers het willen doen voorkomen, om een laf voorwendsel te hebben tot terechtstelling van deze patriotten. Zij zijn een legerformatie, die voldoet aan alle volkenrechtelijke voorschriften: zij voeren hun wapenen zachtbaar; zij dragen rond den arm een duidelijk ken-teeken (in dit geval een rood-wit-blauwen armband, met in het wit het Lotharingse Kruis, het oorspronkelijke symbool van de verzetbeweging, waarvan General De Gaulle de erkende chef is); en zij zijn in groepsverband georganiseerd. Hun onmiddellijke chef is Generaal Koenig, een Elzasser, de held van Bir Hakeim.

Op 8 Juni zei Generaal d'Astier: „Alle vijandelijke verbindingslijnen, ook diep in het achterland, moeten worden doorgesneden. Zorg er voor, dat elke Duitser in Frankrijk zich persoonlijk in gevaar voelt." Dit bevel werd naar den letter uitgevoerd door de Fransche binnenlandsche formaties, ondanks hun dikwijls deerlijk gebrek aan wapenen en munitie.

Op 24 Juni verklaarde het Geallieerde hoofdkwartier in een officieel communiqué: „De Fransche binnenlandsche strijdkrachten hebben door hun systema-

tische ontwrichting van het vijandelijk verkeer direct bijgedragen tot het succes der Geallieerde operaties in Normandië."

Ook uit latere communiqué's blijkt, dat de Fransche strijdkrachten zich met zooveel vermetelheid en list op den vijand hebben geworpen, dat zij een eerste rangs factor zijn gaan vormen in den slag om Frankrijk. De jaren van geduldige organisatie en onverschrokken optreden dragen nu hun vrucht: straks zullen de Fransche binnenlandsche legers, ondanks hun dikwijls zware verliezen, met trots gewagen van het feit, dat zij de bevrijding niet alleen aan hun Geallieerden te danken hebben, doch ook aan eigen onverschrokken en onontbeerlijken strijd.

Hier volgt een samenvatting der wapenfeiten van het Fransche binnenlandsche leger tot eind Juni: De opdracht was: ontwrichting van het vijandelijk verkeersysteem door het saboteeren van spoorwegen, wegen en kanalen, en daarnaast offensief optreden tegen Duitse formaties om hen ter plaatse vast te houden. In het kader der Geallieerde strategie beteekende dit, dat de aanvoer van Duitse versterkingen naar het front in Normandië zooveel mogelijk moest worden vertraagd.

Gesaboteerd werden o.a. de spoorwegen Bordeaux-La Rochelle, Bayonne-Angoulême, bruggen op den straatweg Bordeaux-Poitiers. De patriotten vielen in dezen streek (Z.W. Frankrijk) tevens een Duitse pantsersdivisie aan, zoodra zij op 6 Juni naar Normandië wilde vertrekken. Deze pantsersdivisie is zoo gehavend, dat zij eind Juni nog niet op het front was aangekomen. Twee andere pantsersdivisies werden ernstig in hun opmarsch vertraagd.

Op 27 Juni werd bericht, dat het spoorverkeer in Z.W. en O.-Frankrijk dusdanig ontwricht was, dat

het verkeer vanaf de Zwitsersche grens naar Parijs over Brussel geleid moest worden. In een departement in Centraal-Frankrijk (naar men aanneemt Corrèze) loopt geen enkele trein meer. Ook in de Rhône-vallei, in Bretagne, langs de Loire, in de streek ten noorden van Parijs en in Opper-Savoie werden spoorwegen doorgesneden. In een departement in de Rhône-vallei beheerschen de patriotten groote strooken terrein, waar Duitse konvoeien zich slechts met zware verliezen aan manschappen en materiaal doorheen kunnen slaan. Het bergmassief van Vercors is nog steeds in handen van de patriotten, ondanks Duitse aanvallen met tanks, artillerie en vliegtuigen. In overeenstemming met de gegeven bevelen ontwijken de patriotten, waar mogelijk, langdurige en kostbare gevechten, en trekken zich terug, na den vijand verliezen te hebben toegebracht. Ook in de Pyreneeën, de Vogezes, de Ardennen, de departementen Marne, Aisne, Creuse, Ain, in de Jura en Opper-Savoie wordt gestreden. In de Jura, de Alpen en in de meeste valleien der Midden-Pyreneeën hebben de patriotten vele plaatsen bezet, waar zij het burgerlijk bestuur uitoefenen. Het vijandelijk telefoon- en telegraafnet wordt met succes ontwricht. Dit geschiedde in het bijzonder dicht achter het front, tusschen Caen, Rouen en Amiens; in Centraal-Frankrijk tusschen Montpellier en Narbonne en tusschen Gap en Briançon in de Alpen.

Aanzienlijke afdelingen plaatselijke Duitse troepen en deelen van verschillende mobiele Duitse divisies worden zoodoende door het Fransche binnenlandsche leger ver achter het front vastgehouden. Het laatste Fransche verslag uit Algiers brengt het moedige bericht, dat grotere Geallieerde hulp het mogelijk maakt allengs alle afdelingen van wapenen te voorzien.

Het groote oogenblik in de kampen van het „Maquis": de vlag wordt geheschen. Thuis... na vier jaren! Fransche matrozen worden door hun landgenooten begroet.

DE BEVRIJDING
„De Geallieerden zijn er" en de burgemeester geeft den eersten Amerikanen, die zijn stadje binnentrok, de traditioneele accolade terwijl twee Fransche moeders een Amerikaansch parachutist een glas wijn hebben aangeboden om te drinken op een spoedige Geallieerde overwinning. Generaal De Gaulle, de man die den strijd stoer heeft doorgezet, werd met vreugde door de bevolking begroet, die later samenstroomde om te luisteren naar de redevoeringen van enkele Geallieerde officieren, waarbij men zijn instemming betuigde door Churchill's bekende V-gebaar.

RADIO-REDE

tot de Volkeren van West-Europa,
op 6 Juni 1944 uitgesproken door

GENERAAL EISENHOWER

VOLKEN van West Europa : Troepen van het Geallieerde expeditieleger zijn hedenmorgen op de Fransche kust geland. Deze landing maakt deel uit van het gemeenschappelijke plan der Vereenigde Volken voor de bevrijding van Europa in samenwerking met onze groote Russische bondgenooten. Voor U allen heb ik deze boodschap :

Zelfs al heeft de eerste aanval niet in Uw eigen land plaats gehad, toch nadert het uur van Uw bevrijding. Alle patriotten, mannen en vrouwen, jong en oud hebben een rol te spelen bij het behalen van de beslissende overwinning. Tot hen, die lid zijn van een geheime verzetsbeweging binnenslands of van buitenaf zeg ik : Volg de instructies, die ge hebt ontvangen. Tot de patriotten, die geen lid van een georganiseerde verzetsgroep zijn zeg ik : Brengt Uw leven niet noodeloos in gevaar. Gaat voort met Uw lijdelijk verzet totdat ik U het sein geef om op te staan en den vijand aan te vallen. Er komt een dag, dat ik Uw vereende krachten noodig zal hebben. Tot dien dag aanbreekt moet ik U de harde taak van tucht en zelfbedwang blijven opleggen.

Burgers van Frankrijk : Ik ben er trotsch op, wederom de dappere

Fransche soldaten onder mijn bevelen te hebben. Schouder aan schouder, strijdend met hun bondgenooten, zullen zij de rol bij de bevrijding van hun vaderland waardig vervullen. Omdat de eerste landing op Uw grondgebied is geschied herhaal ik tot U met des te meer nadruk de boodschap, die ik tot de volken van andere bezette landen in West-Europa richt. Volgt de instructies, die Uw aanvoerders U geven. Een ontijdige opstand van alle Franschen zou U kunnen verhinderen om Uw vaderland later als het kritieke oogenblik daar is op de meest doeltreffende wijze te hulp te komen. Weest geduldig, maakt U gereed. Op mij, als opperbevelhebber van het Geallieerde expeditieleger rusten de plicht en de verantwoordelijkheid om alle maatregelen te treffen, die noodig zijn voor het voeren van den oorlog. Het is van het grootste belang dat mijn bevelen vlug en bereidwillig worden uitgevoerd. Het effectieve burgerlijk bestuur in Frankrijk moet door Franschen in handen worden genomen.

Ieder moet met zijn tegenwoordige werkzaamheden doorgaan, tenzij hem andere instructies worden gegeven. Zij, die gemeente zaak met den vijand gemaakt en dus

hun land verraden hebben, zullen worden afgezet. Als Frankrijk van zijn onderdrukkers bevrijd is zult Gij Uw vertegenwoordigers kiezen en Uzelve de regering geven, waaronder ge wenscht te leven. In den loop van dezen veldtocht, die de beslissende nederlaag van den vijand ten doel heeft is het mogelijk, dat ge nog meer verliezen en schade zult lijden. Hoe tragisch deze ook mogen zijn, zij maken deel uit van den prijs, die voor de overwinning betaald moet worden.

Ik geef U de verzekering, dat ik alles, wat in mijn vermogen is, zal doen om Uw lijden te verzachten. Ik weet, dat ik op Uw standvastigheid mag rekenen. Nu niet minder dan in het verleden. De heldhaftige daden van de Franschen, die den strijd tegen de Nazi's en hun satellieten te Vichy hebben doorgezet, zoowel in Frankrijk als in het Fransche Rijk is allen een voorbeeld en een inspiratie geweest.

Deze landing is slechts het eerste stadium van den veldtocht in West Europa. In de toekomst zullen groote veldslagen worden geleverd. Op allen, die de vrijheid liefhebben doe ik een beroep om aan onze zijde te staan. Blijft vol vertrouwen. Onze (strijd)krachten zijn vastberaden. Samen zullen wij zegevieren.

Generaal Eisenhower geeft Amerikaanse parachutisten zijn laatste instructies.

INVASIE - WAARSCHUWING

Uitgesproken door Z. E. Prof. Mr. P. S. GERBRANDY, voor het Hollandsch Nieuws van de B.B.C. op 6 Juni 1944

MANNEN en vrouwen van Nederland. Nu het groote oogenblik gekomen is, waarop de Geallieerde strijdkrachten tot den machtigen aanval zijn overgegaan vanuit het Westen heb ik enkele zeer ernstige woorden tot U te zeggen. Ik verzoek U hiernaar met de grootst mogelijke aandacht te luisteren en mijn woorden met inachtneming van alle noodzakelijke veiligheidsmaatregelen door te geven aan de betrouwbare landgenooten, die niet in de gelegenheid waren naar mij te luisteren.

Landgenooten : Nu de Geallieerde mokerslag neerkomt op Hitler's Atlantic Wall gaat door ons allen een siddering van ontroering. Onze mannen van leger, vloot, luchtmacht en koopvaardij hebben de taak te vervullen, welke aan hen door den militairen opperbevelhebber is toebedeeld. In de harten van ons allen stijgt de dringende bede op tot den Almachtige om hulp en bijstand in dezen

voor ons zoo rechtvaardigen strijd. In nauw overleg met den Geallieerden opperbevelhebber geef ik U daarom de volgende orders, waarvan ik verwacht, dat iedere Nederlander, die van goeden wille is, zich zal houden. Mijn orders richten zich niet tot die speciale verzetsgroepen, die hun eigen orders hebben ontvangen en daaraan gevolg zullen geven.

Ik richt mijn instructies tot hen, die niet lid zijn van die speciale verzetsgroep.

1. Gij zult geen daden van gewelddadig openlijk verzet plegen. Het zou den wreeden vijand slechts de gelegenheid bieden represailles te nemen, veel en veel bloediger dan ooit tevoren.

2. Zij, die redeneeren, dat zij gaarne hun leven veil hebben en zich dus niet willen laten weerhouden van iederen vorm van directe hulpverlening, zij op het hart gebonden, dat de represailles zich zouden uitstreken over vele

en vele onschuldigen. Wij kennen den Duitscher en ik herhaal dus met klem : geen gewelddadig openlijk verzet.

3. Wat daarentegen wel geschiedt moet is het volgende : overal, waar onzichtbaar en onherkenbaar passief verzet mogelijk is moet dit onverbiddeijk worden geboden.

4. Daarnaast dient ge alles na te laten, wat den vijand van eenig direct of indirect voordeel zou kunnen zijn.

5. De vijand zal geen enkel middel verzuimen om U te provoceren of te misleiden. Weest overal, waar gij gaat of staat op Uw hoede. Luister alleen naar de aanwijzingen, die wij van hieruit geven.

6. Zoodra van U een krachtiger actie wordt verwacht zal dit op een onmiskenbare wijze van hieruit worden duidelijk gemaakt. Nederlanders, bidt met ons om de zege. Leve het Vaderland.

(46)

(47)

LEZEN EN DOORGEVEN !

Cherbourg, 27 Juni 1944.

H. 7.